A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2011. október 12.*

A T-38/05. sz. ügyben,

az **Agroexpansión, SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország], képviselik: J. Folguera Crespo és P. Vidal Martínez ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: F. Castillo de la Torre, É. Gippini Fournier és J. Bourke, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

az [EK 81. cikk] (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.38.238/B.2 „nyersdohány – Spanyolország”-ügy) 2004. október 20-án hozott C(2004) 4030 végleges bizottsági határozat részleges megsemmisítése iránti kérelem, valamint a felperessel szemben a határozatban kiszabott bírság összegének csökkentése iránti kérelme tárgyában,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács),

tagjai: Czúcz O. elnök, I. Labucka és K. O'Higgins (előadó) bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2009. szeptember 9-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

A – *A felperes és a közigazgatási eljárás*

1 A felperes Agroexpansión, SA a nyersdohány elsődleges feldolgozásával foglalkozó négy spanyolországi vállalkozás (a továbbiakban: feldolgozók) egyike.

2 A három másik feldolgozó a következő: a Compañia española de tabaco en rama, SA (a továbbiakban: Cetarsa), a Tabacos Españoles, SL (a továbbiakban: Taes) és a World Wide Tobacco España, SA (a továbbiakban: WWTE).

3 A felperes eredetileg családi vállalkozás volt. A társaságot 1988-ban B. alapította, aki 2004 végéig annak vezérigazgatója volt. 1994 és 1997 között a társaság tőkéje egyenlő részekben oszlott meg B. felesége és egy spanyol társaság, a WW Marpetrol, SA között.

4 1997. november 18-án az Intabex Netherlands BV (a továbbiakban: Intabex) felvásárolta a felperes valamennyi részvényét. Az Intabex ekkor az Intabex cégcsoport tagja volt, amelyet 1997 áprilisában megszerzett a Dimon Inc.

5 A Dimon egy virginiai (Egyesült Államok) székhelyű amerikai társaság. A Dimon nagyjából száz, a dohányágazatban tevékeny társaságból álló csoport anyavállalata (a továbbiakban: Dimon-csoport). Fő tevékenysége a feldolgozott dohány cigarettagyártóknak történő értékesítése. Ennek érdekében többek között a felperestől vásárol fel feldolgozott dohányt.

6 2001. október 3-án és 4-én az Európai Közösségek Bizottsága – olyan információk birtokában, amelyek szerint a spanyol nyersdohány-feldolgozók és -termelők az EK 81. cikk szerinti jogsértéseket követtek el – az [EK 81.] és az [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. L 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 14. cikke alapján vizsgálatot folytatott e feldolgozók közül három társaság, a felperes, a Cetarsa, a WWTE, továbbá az Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco (a továbbiakban: Anetab) helyiségeiben.

7 A Bizottság a Maison des métiers du tabac és a Fédération européenne des transformateurs de tabac helyiségeiben, valamint a Federación nacional de cultivadores de tabaco (a továbbiakban: FNCT) helyiségeiben is folytatott vizsgálatokat 2001. október 3-án, illetőleg 2001. október 5-én.

8 2002. január 16-i levelükben a feldolgozók és az Anetab a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közleményre (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: engedékenységi közlemény) hivatkozással tájékoztatták a Bizottságot együttműködési szándékukról.

9 2002. január 21-i levelükben a feldolgozók és az Anetab információkat szolgáltattak a Bizottságnak.

10 A felperes, a Cetarsa és a WWTE 2002. február 15-i levelével, valamint a Taes a 2002. február 18-i levelével kiegészítő információkat szolgáltatott a Bizottságnak.

11 A Bizottság ezt követően a 17. rendelet 11. cikke alapján több információkérést intézett a feldolgozókhoz, az Anetabhoz és az FNCT-hez. A Bizottság a spanyol földművelésügyi, halászati és élelmezésügyi minisztériumtól szintén kért információkat a mezőgazdasági termékekre vonatkozó spanyol szabályozást illetően.

12 2003. december 11-én a Bizottság megindította a jelen ügyhöz vezető eljárást, és kifogásközlést bocsátott ki, amelyet húsz vállalkozáshoz, illetve egyesüléshez – köztük a feldolgozókhoz, a Dimonhoz, az Intabexhez, az Anetabhoz, az FNCT-hez, és a Deltafina SpA-hoz – címzett. A Deltafina egy olyan olasz társaság, amelynek fő tevékenysége a nyersdohány elsődleges feldolgozása Olaszországban és a feldolgozott dohány forgalmazása. Ugyanahhoz a vállalatcsoporthoz tartozik, mint a Taes, vagyis ahhoz, amelynek anyavállalata az amerikai Universal Corp. társaság.

13 A szóban forgó vállalkozások és egyesülések hozzáférhettek a Bizottság vizsgálati irataihoz a számukra megküldött CD-ROM-on található másolat formájában, és a Bizottság által felhozott kifogásokra válaszul benyújtották írásbeli észrevételeiket.

14 A Bizottság 2004. március 29-én meghallgatást tartott.

15 A versenykorlátozó magatartásokkal és erőfölénnyel foglalkozó tanácsadó bizottsággal folytatott konzultációt követően és a meghallgatási tisztviselő zárójelentésére tekintettel a Bizottság 2004. október 20-án elfogadta az [EK] 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.38.238/B.2 – „nyersdohány – Spanyolország"-ügy) a C(2004) 4030 végleges határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat), amelynek összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2007. április 19-én közzé tették (HL L 102., 14. o.).

B – *A megtámadott határozat*

16 A megtámadott határozat a spanyol nyersdohánypiacon létrehozott és megvalósított két horizontális kartellre vonatkozik.

17 Az első kartell – amelyben a feldolgozók és a Deltafina vettek részt – arra irányult, hogy az 1996 és 2001 közötti időszakban évente rögzítsék az egyes nyersdohányfajták minőségtől független átlagos szállítási árának felső határát, és felosszák az egyes nyersdohányfajták azon mennyiségét, amelyet az egyes feldolgozók felvásárolhattak a termelőktől (lásd többek között a megtámadott határozat (74)–(76) és (276) preambulumbekezdését). 1999-től 2001-ig a feldolgozók és a Deltafina megállapodtak az egyes nyersdohányfajták és minőségi osztályok „termeltetési szerződésekhez" mellékelt táblázatokban szereplő árkategóriáiban és „más feltételekben" – tudniillik a

termelőnkénti és termelőcsoportonkénti átlagár alsó határában – is (lásd többek között a megtámadott határozat (77)–(83) és (276) preambulumbekezdését).

18 A fenti 17. pontban ismertetett kartell a továbbiakban: a feldolgozók kartellje.

19 A megtámadott határozatban meghatározott második kartellben a három spanyol mezőgazdasági szakszervezet, azaz az Asociación agraria de jóvenes agricultores (a továbbiakban: ASAJA), az Unión de pequeños agricultores (a továbbiakban: UPA) és a Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (a továbbiakban: COAG), valamint a Confederación de cooperativas agrarias de España (a továbbiakban: CCAE) vett részt. E kartell keretében az 1996 és 2001 közötti időszakban évente megállapodtak az egyes nyersdohányfajták és minőségi osztályok „termeltetési szerződésekhez" mellékelt táblázatokban szereplő árkategóriáiban és „más feltételekben" (lásd többek között a megtámadott határozat (77)–(83) és (277) preambulumbekezdését).

20 A fenti 19. pontban ismertetett kartell a továbbiakban: a termelők képviselőinek kartellje.

21 A megtámadott határozatban a Bizottság úgy véli, hogy e kartellek külön-külön az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző – egységes és folyamatos – jogsértést valósítanak meg (lásd többek között a megtámadott határozat (275)–(277) preambulumbekezdését).

22 A megtámadott határozat 1. cikkében a Bizottság a feldolgozók kartellje tekintetében megállapította a feldolgozók, a Deltafina, a Dimon és a WWTE anyavállalatai, vagyis a Standard Commercial Corp. (a továbbiakban: SCC), a Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (a továbbiakban: SCTC) és a Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd (a továbbiakban: TCLT) felelősségét, a termelők képviselőinek kartellje tekintetében pedig az ASAJA, az UPA, a COAG és a CCAE (a továbbiakban együttesen: a termelők képviselői) felelősségét állapította meg.

23 A megtámadott határozat 2. cikkében a Bizottság arra kötelezte e vállalkozásokat és a termelők képviselőit, hogy azonnal vessenek véget az 1. cikkben említett jogsértéseknek, amennyiben ezt még nem tették meg, és a jövőben tartózkodjanak az olyan versenykorlátozó magatartás tanúsításától, amelynek célja vagy hatása e jogsértésekkel azonos vagy egyenértékű.

24 A megtámadott határozat 3. cikkében a Bizottság bírságokat szabott ki az említett vállalkozásokkal, valamint a termelők képviselőivel szemben, és megállapította a Dimon egyetemleges felelősségét a felperessel és az SCC-vel szemben kiszabott bírságok megfizetése tekintetében, valamint az SCTC és a TCLT egyetemleges felelősségét a WWTE-vel szemben kiszabott bírságok megfizetése tekintetében (lásd a lenti 67. és 68. pontot).

C – *A megtámadott határozat címzettjei*

25 A megtámadott határozat 2.4 pontja a címzettek kérdését taglalja (a megtámadott határozat (357)–(400) preambulumbekezdése).

26 Először is a Bizottság e pontban kifejtette, hogy nyilvánvaló, hogy a spanyol feldolgozók és a Deltafina a feldolgozók kartelljében, illetve a termelők képviselői a termelők képviselőinek kartelljében közvetlenül vettek részt, ezért e vállalkozások, illetve egyesülések mindegyike „köteles a jogsértésért való felelősséget viselni, és következésképpen a [megtámadott határozat] címzettje” (a megtámadott határozat (357) és (358) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat (359)–(369) preambulumbekezdésében a Bizottság különösen a Deltafina feldolgozók kartelljében betöltött szerepét értékelte.

27 A Bizottság továbbá az egyes leányvállalatok jogsértő magatartásának az anyavállalatoknak való betudhatóságát vizsgálta, kijelentve, hogy a jelen ügyben e kérdés három esetben, vagyis a felperes, a WWTE és a Taes esetében merül fel (a megtámadott határozat (370)–(400) preambulumbekezdése).

28 Ezzel kapcsolatban a Bizottság elsősorban a szerinte ilyen esetekben alkalmazandó elvekre emlékeztetett (a megtámadott határozat (371)–(374) preambulumbekezdése).

29 Különösen a következőket fejtette ki:

– annak megállapításához, hogy az anyavállalatot felelősnek kell-e tekinteni leányvállalata jogsértő magatartásáért, azt kell bizonyítani, hogy „a leányvállalat nem önálló módon határozza meg magatartását a piacon, hanem lényegében az anyavállalat által megszabott utasításokat követi" (a Bíróság 48/69. sz., Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ügyben 1972. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1972., 619. o.] 132. és 133. pontja);

– az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben az anyavállalat a leányvállalatában 100%-os részesedéssel rendelkezik, a Bizottság jogszerűen feltételezheti, hogy az anyavállalat a leányvállalata magatartása felett ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol (a Bíróság 107/82. sz., AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben 1983. október 25-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3151. o.] 50. pontja, a C-286/98. P. sz., Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9925. o.] 29. pontja, valamint a Törvényszék T-305/94–T-307/94., T-313/94–T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság, „PVC II" egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] 961. és 984. pontja);

– ezt a feltételezést „az egyes ügyekre jellemző különös tényezők" megerősítik;

– azon leányvállalatok esetében, amelyek nem állnak az anyavállalat 100%-os tulajdonában, a Bíróság álláspontja szerint az anyavállalat akkor gyakorol befolyást a leányvállalat politikájára, ha az utóbbi a jogsértés elkövetésének időpontjában a leányvállalat többségi tulajdonosa (a fent hivatkozott Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 136. pontja), vagy ha „folyamatosan" tájékoztatást kap az adott leányvállalatról, és közvetlenül határozza meg annak piaci magatartását (a fent hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 52. pontja);

– az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely a szóban forgó megállapodás szempontjából gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból ez az egység több természetes vagy jogi személyből áll (a Törvényszék T-9/99. sz., HFB és társai kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1487. o.] 66. pontja, amely a Bíróság 170/83. sz. Hydrotherm Gerätebau ügyben 1984. július 12-én hozott ítéletének [EBHT 1984., 2999. o.] 11. pontjára hivatkozik).

30 Másodsorban, mielőtt a felperes és a WWTE esetét részletesebben megvizsgálta volna, a Bizottság a megtámadott határozat (375) preambulumbekezdésében a következőket jegyezte meg:

„A jelen ügyben a négy spanyol nyersdohány-feldolgozó közül hármat amerikai multinacionális vállalkozások irányítanak (amelyeknek befolyása 100%-os, illetve 90%-os). Más fennálló ténybeli bizonyítékok is azt a vélelmet erősítik meg, miszerint [a felperes] és a WWTE piaci magatartása saját anyavállalatuknak tudható be. Ebben a helyzetben a két társaságot – vagyis az anyavállalatot és a leányvállalatot – a [megtámadott] határozatban […] megállapított jogsértésekért egyetemlegesen felelősnek kell tekinteni."

31 A Bizottság a megtámadott határozat (376) preambulumbekezdésében kifejtette, hogy:

„[Ezzel szemben] a kifogásközlést és a felek meghallgatását követően kiderült, hogy az akta bizonyítékai nem alkalmasak ugyanezen állítás igazolására a Universal […] és a Universal Leaf [Tobacco Co. Inc.] Taesban és Deltafinában fennálló részesedései tekintetében. Ugyanis az anyavállalatok és leányvállalatok közötti társasági jogi viszony[tól eltekintve] az akta nem tartalmaz egyetlen utalást sem a Universalnak […], és a Universal Leafnek a [megtámadott határozatban] vizsgált eseményekben való tényleges részvételére. Ezért nem lehet e vállalkozásokat az ebben az ügyben hozandó határozat címzettjeinek tekinteni. Ez a megállapítás még inkább megállja a helyét az Intabex esetében, mivel annak [a felperesben] fennálló 100%-os részesedése kizárólag pénzügyi hozzájárulásra korlátozódott."

32 A Bizottság a megtámadott határozat (377)–(386) preambulumbekezdésében a felperes esetét vizsgálta.

33 A Bizottság többek között megjegyezte, hogy 1997 második féléve óta a felperes teljes mértékben – annak 100%-os tulajdonú leányvállalata, az Intabex révén – a Dimon irányítása alatt állt (a megtámadott határozat (377) preambulumbekezdése). Ebből arra a következtetésre jutott, hogy jogszerűen vélelmezhető, hogy legalábbis a fenti időponttól kezdődően a Dimon a felperes magatartására ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt (a megtámadott határozat (378) preambulumbekezdésének első mondata). A Bizottság hozzáfűzte, hogy az akta egyéb elemei is – amelyeket a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében fejtett ki – alátámasztják azt a „vélelmet, [amely szerint] a Dimon meghatározó befolyást tudott gyakorolni" (a megtámadott határozat (378) preambulumbekezdésének második mondata). A megtámadott határozat (380) preambulumbekezdésében a Bizottság rámutatott, hogy a fentiekből az következik, hogy „a Dimon tudomással bírt leányvállalata jelen határozat tárgyát képező magatartásairól, valamint azon összefüggésről, amelyben ezeket kifejtették, továbbá, mivel 1997 óta a Dimon 100%-os tulajdonosa [volt] leányvállalatának,

ténylegesen befolyást tudott gyakorolni a leányvállalat magatartására". A határozat (382) preambulumbekezdésében a Bizottság kiemelte, hogy „[a felperes] leveleiben a Dimon tudomására hozott tényeknek azonnali reakciót kellett volna kiváltaniuk az utóbbiból, akár azáltal, hogy megfelelően elhatárolódik a versenyszabályok bármely esetleges megsértésétől, akár azáltal, hogy utasítja [a felperes] vezetőségét, hogy hagyjanak fel minden esetlegesen versenykorlátozó magatartással", majd ezt követően megállapította, hogy „a Dimon semmi ilyesmit nem [tett]".

34 Egyébiránt a Bizottság a megtámadott határozat (381) preambulumbekezdésében megalapozatlannak minősítette a Dimon által a kifogásközlésre adott válaszban annak bizonyítása érdekében előadott érveket, hogy a felperes önálló magatartást tanúsított a piacon.

35 Végül a Bizottság elutasította a Dimon azon állítását, amely szerint megsértette a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét azzal, hogy felelősnek tartja leányvállalata jogsértő magatartásáért, miközben a Cetarsa anyavállalata, vagyis a Sociedad estatal de participaciones industriales (a továbbiakban: Sepi) esetében nem így járt el. A Bizottság ezen eltérő bánásmódot azzal a ténnyel igazolta, hogy a Dimon által állítottakkal ellentétben „az akt[áj]ában […] nem [szerepelt] a Cetarsa és a Sepi között a jelen ügy tárgyára vonatkozó közvetlen közlésre való utalás", hogy „a Sepi Cetarsában való részesedése lényegében pénzügyi jellegűnek [tűnt], ugyanúgy, mint az Intabex és [a felperes] közötti viszonyban", hogy „a Cetarsa ([a felperessel] ellentétben) a Sepi csoport mindennemű dohányfeldolgozási tevékenységét [foglalta] összse, és nyilvánvalóan [elkülönült] az irányítása", és végül hogy „a Cetarsa a Sepinek nem 100%-os tulajdonában álló leányvállalata [volt]" (a megtámadott határozat (384) preambulumbekezdése).

36 A Bizottság e különböző bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Dimont „[a felperessel] együttesen felelősségre kell vonni az utóbbinak a [megtámadott határozatban] megállapítottak szerint 1997 második félévétől 2001. augusztus 10-ig tanúsított magatartása miatt" (a megtámadott határozat (386) preambulumbekezdése).

37 A Bizottság a megtámadott határozat (387)–(400) preambulumbekezdésében a WWTE esetét vizsgálta. Megállapította, hogy az 1995-től 1998 májusáig tartó időszak alatt a WWTE-t (az SCTC-n és a TCLT-n keresztül) az SCC, valamint a WWTE elnöke és annak családja közösen irányította, továbbá említ számos olyan bizonyítékot, amelyek azt támasztják alá, hogy ugyanezen időszak alatt az SCC „és/vagy leányvállalatai" tényleges befolyást gyakoroltak a WWTE Spanyolországban tanúsított magatartására (a megtámadott határozat (391) preambulumbekezdése). Az 1998 májusáig tartó időszakot illetően a Bizottság számos olyan bizonyítékra hivatkozott, amelyek azt bizonyítják, hogy az SCC akár közvetlenül, akár az SCTC-n és a TCLT-n keresztül egyedül irányította a WWTE-t, és meghatározó befolyást gyakorolt annak üzletpolitikájára. A Bizottság ehhez hozzátette, hogy „[a]z SCC által a kifogásközlésre válaszul megfogalmazott érvek nem igazolnak egy ezzel kapcsolatos eltérő következtetést" (a megtámadott határozat (399) preambulumbekezdése). A Bizottság e különböző bizonyítékokra figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy legalább 1996 óta „az SCC és/vagy leányvállalatai, az SCTC és a TCLT" meghatározó befolyást gyakorolt a WWTE üzletpolitikájára, ezért az utóbbival szemben kifogásolt magatartás tekintetében egyetemlegesen kell őket felelősségre vonni, így következésképpen a megtámadott határozat címzettjei közé tartoznak (a megtámadott határozat (400) preambulumbekezdése).

D – *A bírságok összegének meghatározása*

38 A megtámadott határozat (404)–(458) preambulumbekezdésében a Bizottság megvizsgálta a címzettekkel szemben kiszabandó bírságok kérdését.

39 A bírságok összegét a Bizottság az [EK 81.] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (3) bekezdésében és a megtámadott határozat szerint a jogsértések időpontjában alkalmazandó 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében kifejezetten említett

két szempont alapján, vagyis a szóban forgó jogsértések súlya és időtartama alapján határozta meg (a megtámadott határozat (404) és (405) preambulumbekezdése).

40 Az egyes címzettekre kiszabott bírság összegének megállapítása érdekében a Bizottság a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK 65. cikk] (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.) (a továbbiakban: iránymutatás) meghatározott módszert alkalmazta, noha arra kifejezetten nem hivatkozott. A Bizottság a megtámadott határozatban megvizsgálta továbbá, hogy a címzettek megfelelnek-e – és ha igen, akkor mennyiben – az engedékenységi közleményben megállapított követelményeknek.

1. *A bírságok kiindulási összege*

41 Mindenekelőtt, miután a megtámadott határozat (408)–(413) preambulumbekezdésében megvizsgálta a jogsértések jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatásukat, az érintett földrajzi piac méretét, valamint a szóban forgó termékpiac nagyságát, a Bizottság a megtámadott határozat (414) preambulumbekezdésében a jogsértéseket „különösen súlyosnak" minősítette.

42 Ezt követően a Bizottság a megtámadott határozat (415) preambulumbekezdésében úgy vélte, hogy „az egyes vállalkozások egyedi súlyát, ennélfogva jogellenes magatartásuk versenyre gyakorolt tényleges hatását kell tekintetbe venni annak érdekében, hogy az adott vállalkozással szemben kiszabott bírság elrettentő hatása a szankcionálandó jogellenes magatartásban való részvételével arányos legyen".

43 A Bizottság különbséget tett a feldolgozók kartellje (a megtámadott határozat (416)–(424) preambulumbekezdése), és a termelők képviselőinek kartellje (a megtámadott határozat (425)–(431) preambulumbekezdése) között.

44 Elsősorban, a Bizottság a feldolgozók kartelljét illetően úgy ítélte meg, hogy „a bírságokat a szóban forgó felek jogellenes magatartásban való részvételére és piaci helyzetére tekintettel lépcsőzetesen kell meghatározni” (a megtámadott határozat (416) preambulumbekezdése).

45 E tekintetben a Bizottság kijelentette, hogy „a Deltafinával szemben kell megállapítani a legmagasabb kiindulási bírságösszeget a spanyol feldolgozott dohány fő felvásárlójaként” (a megtámadott határozat (417) preambulumbekezdése).

46 A feldolgozókat illetően a Bizottság úgy vélte, hogy a jogellenes magatartásban való „részvételük nagyjából hasonlónak [volt] tekinthető” (a megtámadott határozat (418) preambulumbekezdése). Álláspontja szerint ugyanakkor figyelembe kellett venni a szóban forgó feldolgozók eltérő méretét, valamint piaci részesedéseiket, és ennek alapján három kategóriára osztotta azokat.

47 A Bizottság ennek megfelelően az első, „különleges” kategóriába sorolta a Cetarsát azzal az indokkal, hogy „messze [e társaság volt] a legjelentősebb spanyol elsődleges feldolgozó”, és ennélfogva a legmagasabb összegű bírságot kell kiszabni vele szemben (a megtámadott határozat (419) preambulumbekezdése). A második kategóriába sorolta a felperest és a WWTE-t, megállapítva, hogy piaci részesedésük körülbelül 15-15% volt, és ezért azonos kiindulási összeget kell kiszabni velük szemben (a megtámadott határozat (420) preambulumbekezdése). Végül a harmadik kategóriába sorolta a Taest azon az alapon, hogy piaci részesedése mindössze 1,6%, és ennélfogva a legalacsonyabb kiindulási összeget kell kiszabni vele szemben (a megtámadott határozat (421) preambulumbekezdése).

48 Másodsorban a bírság kellően elrettentő hatásának biztosítása érdekében a Bizottság szerint a WWTE-vel szemben megállapított kiindulási összeg tekintetében 1,5-es szorzót – amely 50%-os növelést jelent –, míg a felperessel szemben megállapított

kiindulási összeg tekintetében 2-szeres szorzót – amely 100%-os növelést jelent – kellett alkalmazni (a megtámadott határozat (423) preambulumbekezdése). Álláspontja szerint ugyanis figyelembe kellett venni azt a tényt, hogy e két feldolgozó – noha a nyersdohány felvásárlási piacán viszonylag csekély részesedéssel rendelkezett – jelentős gazdasági és pénzügyi erővel rendelkező nemzetközi vállalatokhoz tartozott, valamint, hogy „ezenfelül" „anyavállalatuk döntő befolyása alatt cselekedtek" (a megtámadott határozat (422) preambulumbekezdése).

49 E különböző tényekre tekintettel a Bizottság a következőképpen határozta meg a feldolgozókkal és a Deltafinával szemben kiszabott bírságok kiindulási összegét a megtámadott határozat (424) preambulumbekezdésében:

– Deltafina: 8 000 000 euró;

– Cetarsa: 8 000 000 euró;

– a felperes: 1 800 000 euró x 2 = 3 600 000 euró;

– WWTE: 1 800 000 euró x 1,5 = 2 700 000 euró;

– Taes: 200 000 euró.

50 Végül a termelők képviselőinek kartelljét illetően a Bizottság úgy vélte, hogy csupán jelképes – 1000 eurós – bírságot kell kiszabni rájuk külön-külön (a megtámadott határozat (425) és (430) preambulumbekezdése). A megtámadott határozat (427) preambulumbekezdésében említett bizonyos körülmények alapján álláspontját azzal indokolja, hogy „a szabványszerződésekről folytatott közös tárgyalások

jogszabályi kerete jelentős bizonytalanságot okozhatott a termelők képviselői és a feldolgozók magatartásának jogszerűségét illetően a szabvány-megállapodásokról folytatott közös tárgyalások pontosan meghatározott keretei között" (a megtámadott határozat (428) preambulumbekezdése). Ezenfelül rámutatott, hogy „a szabványszerződésekről szóló tárgyalások és azok eredményei általában nyilvános jellegűek voltak, és […] a hatóságok a jelen eljárás megindítása előtt soha nem kérdőjelezték meg, hogy összeegyeztethetők-e a közösségi vagy a spanyol joggal" (a megtámadott határozat (429) preambulumbekezdése).

2. *A bírságok alapösszege*

51 A megtámadott határozat (432) és (433) preambulumbekezdésében a Bizottság a feldolgozókkal és a Deltafinával szemben megállapított jogsértés időtartamát vizsgálta. Ezt az időtartamot öt év és négy hónapban határozta meg, ami hosszú időtartamú jogsértésnek felel meg. Következésképpen a feldolgozókkal külön-külön és a Deltafinával szemben kiszabott bírság kiindulási összegét 50%-kal növelte.

52 A Bizottság a megtámadott határozat címzettjeivel szemben kiszabott bírságok alapösszegét tehát az alábbiak szerint állapította meg:

– Deltafina: 12 000 000 euró;

– Cetarsa: 12 000 000 euró;

– a felperes: 5 400 000 euró;

– WWTE: 4 050 000 euró;

– Taes: 300 000 euró;

– ASAJA: 1000 euró;

– UPA: 1000 euró;

– COAG: 1000 euró;

– CCAE: 1000 euró (a megtámadott határozat (434) preambulumbekezdése).

3. *Enyhítő és súlyosító körülmények*

53 A Bizottság a Deltafinával szemben kiszabott bírság összegét súlyosító körülmények címén 50%-kal növelte azon az alapon, hogy e vállalkozás irányítói szerepet töltött be a feldolgozók kartelljének keretében (a megtámadott határozat (435) és (436) preambulumbekezdése).

54 Enyhítő körülmények címén a Bizottság a megtámadott határozat (437) preambulumbekezdésében rámutatott, hogy „[a megtámadott határozat] (427)–(429) preambulumbekezdésében ismertetett tényezők alkalmazhatók a feldolgozók magatartására is, kizárólag a termelők képviselőivel folytatott nyilvános tárgyalások

és megkötött szabványszerződések (többek között az árkategóriákról és más feltételekről szóló tárgyalások) tekintetében".

55 A megtámadott határozat (438) preambulumbekezdésében a Bizottság a feldolgozók között kötött, a szállítási árak felső határáról és az egyes nyersdohány-fajták mennyiségeinek elosztásáról szóló „titkos" megállapodások kapcsán ehhez hozzátette, hogy a feldolgozók magatartása „egyértelműen túllépte a hatályos jogi háttér és a termelők képviselőivel folytatott nyilvános tárgyalások és megállapodások által előírtakat". Ugyanakkor elismerte, hogy „a termelők képviselői és a feldolgozók közötti nyilvános tárgyalások bizonyos mértékig meghatározták azon kereteket (különösen a közös álláspontról való megegyezésre és annak elfogadására vonatkozó alkalmakat), amelyek között a feldolgozók kidolgozhatták – a nyilvános tárgyalások során elfogadott közös állásponton kívül – az átlagos szállítási árak felső határára és a mennyiségekre vonatkozó titkos stratégiájukat".

56 A Bizottság a fenti 54. és 55. pontban említett tényekre tekintettel úgy határozott, hogy 40%-kal csökkenti a feldolgozókkal és a Deltafinával szemben kiszabott bírságok alapösszegét (a megtámadott határozat (438) preambulumbekezdése). A felperessel szemben kiszabott bírság alapösszege így 3 240 000 euró lett (a megtámadott határozat (439) preambulumbekezdése).

4. *A bírság összegének az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt felső korlátja*

57 A megtámadott határozat (440)–(447) preambulumbekezdésében a Bizottság megvizsgálta, hogy a különböző címzettekkel szemben kiszámított alapösszegeket ki kell-e igazítani annak érdekében, hogy ne haladják meg a forgalom 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső korlátját.

58 A megtámadott határozat (441) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejtette, hogy amennyiben a szóban forgó társaságok egy csoporthoz tartoznak, és bizonyított, hogy e társaságok anyavállalatai meghatározó befolyást gyakoroltak leányvállalataikra, valamint ennek következtében a Bizottság megállapította az anyavállalatok egyetemleges felelősségét a leányvállalatukkal szemben kiszabott bírság megfizetése iránt, akkor a csoport világméretű forgalmát kell figyelembe venni a fent hivatkozott felső határ megállapításánál.

59 Miután a megtámadott határozat (442) preambulumbekezdésében emlékeztetett arra, hogy a Dimon egyetemlegesen volt a felelős a felperessel szemben kiszabott bírság megfizetése tekintetében, a Bizottság a megtámadott határozat (446) preambulumbekezdésében úgy ítélte meg, hogy az említett bírság összegét nem kell kiigazítani, ugyanis a Dimon összesített forgalma 2003-ban 1 271 700 000 amerikai dollár (USD) volt. A felperes esetében kiszabott bírságnak az engedékenységi közlemény alkalmazása előtti összege tehát 3 240 000 euró maradt (a megtámadott határozat (447) preambulumbekezdése).

5. *Az engedékenységi közlemény alkalmazása*

60 A megtámadott határozat (448)–(456) preambulumbekezdésében a Bizottság állást foglalt az engedékenységi közleménynek a feldolgozók és a Deltafina esetében való alkalmazásáról.

61 Elsősorban kijelentette különösen, hogy utóbbiak a kifogásközlés kézhezvételét megelőzően igényt tartottak az e közleményből származó előnyökre (a megtámadott határozat (449) preambulumbekezdése).

62 Másodsorban rögzítette, hogy az engedékenységi közlemény D. szakasza alkalmazható volt a feldolgozókra. Megállapította, hogy jóllehet, már a birtokában voltak a jogsértés fennállását bizonyító lényeges adatok, az utóbbiak által szolgáltatott információ segített feltárni és megállapítani a jogsértést (a megtámadott határozat (450) és (451) preambulumbekezdése).

63 Harmadrészt a Bizottság úgy vélte, hogy a Taesnek – tekintettel az eljárás során tanúsított „különösen értékes" együttműködésére (különösen ami a Deltafina jogsértésben való részvételét illeti), és arra a tényre, hogy soha nem vitatta a kifogásközlésben megállapított tényeket – a bírság 40%-os csökkentésében kell részesülnie az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének első és második francia bekezdése alapján (a megtámadott határozat (452) preambulumbekezdése).

64 Negyedrészt a Bizottság úgy vélte, hogy a Cetarsa és a WWTE által szolgáltatott információk – bár jelentősek voltak – végül nem bizonyultak a vizsgálatok során olyan hasznosnak, mint a Taes által szolgáltatott információk (a megtámadott határozat (453) preambulumbekezdése). Ehhez hozzátette, hogy a kifogásközlésre adott válaszában a Cetarsa és a WWTE azt állította, hogy „egyrészt a feldolgozóknak az átlagos szállítási árak felső határára vonatkozó kartellje, másrészt a termelők és a feldolgozók között a termelőcsoportonkénti átlagárra vonatkozóan kötött különböző megállapodások azonosak voltak, és ennek következtében a feldolgozók és a termelők magatartásának lehetséges versenykorlátozó hatásai [semlegesítették] egymást", majd rámutatott, hogy ez az állítás nem felel meg a tényeknek. E körülményekre figyelemmel a Bizottság úgy határozott, hogy az e két feldolgozóval szemben kiszabott bírságot 25%-kal csökkenti az engedékenységi közlemény D. szakasza (2) bekezdésének első francia bekezdése alapján.

65 Ötödrészt, a felperest illetően a Bizottság megállapította, hogy utóbbi szintén szolgáltatott hasznos információkat, azonban a kifogásközlésre adott válaszában „a Cetarsával és a WWTE-vel azonos módon" vitatta a tényeket (a megtámadott

határozat (454) preambulumbekezdése). Arra is utalt, hogy a felperes tagadta a feldolgozók átlagos szállítási árak felső határára vonatkozó megállapodásainak titkosságát. E tényekre tekintettel a Bizottság az e társasággal szemben kiszabott bírságot 20%-kal csökkentette.

66 Hatodrészt a Bizottság a Deltafinával szemben kiszabott bírságot 10%-kal csökkentette (a megtámadott határozat (456) preambulumbekezdése).

6. *A bírságok végösszege*

67 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság a megtámadott határozat által címzett vállalkozásokkal és vállalkozások társulásaival szemben kiszabott bírságok összegét a következőképpen állapította meg:

– Deltafina: 11 880 000 euró;

– Cetarsa: 3 631 500 euró;

– a felperes: 2 592 000 euró;

– WTE: 1 822 500 euró;

– Taes: 108 000 euró;

– ASAJA: 1000 euró;

– UPA: 1000 euró;

– COAG: 1000 euró;

– CCAE: 1000 euró (a megtámadott határozat (458) preambulumbekezdése).

68 A Bizottság megállapította a Dimon egyetemleges felelősségét a felperessel szemben kiszabott bírság megfizetése tekintetében, valamint az SCC, az SCTC és a TCLT egyetemleges felelősségét a WWTE-vel szemben kiszabott bírság megfizetése tekintetében (a megtámadott határozat (458) preambulumbekezdése és 3. cikke).

Az eljárás és a felek kérelmei

69 A Törvényszék Hivatalához 2005. január 22-én benyújtott keresetlevelével a felperes megindította a jelen eljárást.

70 Az ezt megelőző napon az SCC, az SCTC és a TCLT a megtámadott határozat megsemmisítése iránt (T-24/05. sz. ügy), a WWTE pedig az e határozatban vele szemben kiszabott bírság csökkentése iránt indított keresetet (T-37/05. sz. ügy).

71 2005. január 28-án a Dimon a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránt, illetve másodlagosan az e határozatban vele szemben kiszabott bírság csökkentése iránt indított keresetet (T-41/05. sz. ügy).

72 A Törvényszék Hivatalához 2005. augusztus 17-jén érkezett levelében a felperes a jelen ügynek a T-24/05., T-37/05. és T-41/05. sz. üggyel való egyesítését kérte.

73 A Bizottság a Törvényszék Hivatalához 2005. szeptember 7-én érkezett levelében kijelentette, hogy úgy véli, hogy a négy ügy egyesítése nem növeli jelentősen az eljárás hatékonyságát, és a Törvényszékre bízza annak eldöntését, hogy az egyesítés iránti kérelemnek helyt ad-e, vagy sem.

74 A Törvényszék nem adott helyt az egyesítés iránti kérelemnek.

75 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (negyedik tanács) úgy döntött, megnyitja a szóbeli szakaszt, és eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében felhívta a feleket, hogy bizonyos kérdésekre válaszoljanak. A felek az előírt határidőn belül eleget tettek e felhívásnak.

76 A Törvényszék a 2009. szeptember 9-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszaikat.

77 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– részlegesen semmisítse meg a megtámadott határozat 3. cikkét;

– csökkentse a vele szemben a Bizottság által kiszabott bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze az eljárási költségek viselésére.

78 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

79 Keresete alátámasztása érdekében a felperes négy jogalapra hivatkozik:

– az első jogalap az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozik;

– a második jogalap az egyenlő bánásmód elvének megsértésére vonatkozik;

– a harmadik jogalap a bizalomvédelem elvének megsértésére vonatkozik;

– a negyedik jogalap az engedékenységi közlemény megsértésére, valamint az arányosság, a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére vonatkozik.

80 A felperes az első jogalapra lényegében a megtámadott határozat részleges megsemmisítése iránti kérelem alátámasztása érdekében hivatkozik. A másik három jogalapra az e határozat megváltoztatására irányuló kérelem alátámasztása érdekében hivatkozik.

A – *Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint az indokolási kötelezettség megsértésére alapított első jogalapról*

81 Az első jogalap három részre bontható. Az első két rész az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének és az arányosság elvének megsértésére vonatkozik, azonban a felperes a második részre az elsőhöz képest másodlagosan hivatkozik. A harmadik, a válasz szakaszában az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozik. A harmadik részt a másodikat megelőzően vizsgáljuk meg.

1. *A bírság megfizetéséért való egyetemleges felelősség fennállása tekintetében az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított első részről*

a) A felek érvei

82 A felperes kifejti, hogy a Bizottság tévesen állapította meg a Dimonnak a jogsértésért fennálló egyetemleges felelősségét, és ennek következtében jogellenesen hivatkozott ennek összesített forgalmára az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésében megállapított, a forgalom 10%-ának megfelelő felső korlát alkalmazása érdekében. Rámutat, hogy az általa a megtámadott határozat elfogadását megelőző üzleti évben elért forgalom 8 163 815 euró volt, és úgy véli ezért, hogy a vele szemben kiszabott bírság jelentősen meghaladja az említett felső korlátot.

83 Állításainak alátámasztása érdekében a felperes elsődlegesen arra hivatkozik, hogy a Bizottság által a Dimon felelősségének alátámasztása érdekében hivatkozott tények nem relevánsak, és a Bizottság nem bizonyította kellő mértékben, hogy utóbbi meghatározó befolyást gyakorolt rá a szóban forgó versenykorlátozó magatartásokban való részvétele tekintetében.

84 E tekintetben a felperes először – miután emlékeztetett arra, hogy „helyi vezetéssel" rendelkezett – a következő körülményekre hivatkozik, amelyek álláspontja szerint azt bizonyítják, hogy teljes önállósággal rendelkezett a nyersdohány vásárlására vonatkozó tevékenységét illetően:

– a Dimon-csoport egyik társasága sem gyakorolt közvetlen vagy közvetett irányítást az említett tevékenységekre;

– amikor a felperest felvásárolta az Intabex, vezérigazgatójával, B.-vel „menedzsmentszerződést” (a továbbiakban: menedzsmentszerződés) kötött, amelyben az Intabex „teljes körben és kizárólagosan” az utóbbit ruházza fel a társaság vezetésével kapcsolatos jogkörökkel, és különösen a felvásárlások tervezésével és irányításával kapcsolatos jogkörökkel, beleértve az éves költségvetés kidolgozását, valamint a megállapodásoknak a termelőcsoportokkal való megkötését;

– igazgatótanácsa soha nem alakított ki olyan belső eljárásokat vagy rendszereket, amelyekhez B.-nek alkalmazkodnia kellett volna, és a menedzsmentszerződésben semmi nem szerepel, amely alapján azt lehetne állítani, hogy a vezérigazgató tevékenységét az igazgatótanácsnak előzetesen jóvá kellett volna hagynia vagy utólagosan meg kellett volna erősítenie;

– B.-n kívül az igazgatótanács egyetlen tagja, illetve alkalmazottai közül senki sem volt jogosult részt venni a nyersdohány vásárlására vonatkozó szerződések irányításában, megtárgyalásában és megkötésében, illetve beleavatkozni a termelőkkel fennálló szerződéses viszonyokba;

– amikor az Intabex felvásárolta a felperest, B. a felperes igazgatótanácsa elnöke maradt, és három másik tagot jelölt az igazgatótanácsba, akik közül kettő az Intabex társaságok csoportjától érkezett (T. és G.), a harmadik pedig „független szakember” volt;

– B. korábbi, a felvásárlások irányításáért és lebonyolításáért felelős munkatársai a helyükön maradtak a felperes Intabex általi felvásárlását követően is;

– a felperes igazgatótanácsának egyik tagja sem volt egyidejűleg az Intabex vagy a Dimon igazgatótanácsának, illetve vezető szerveinek tagja, vagy e társaságok alkalmazottja;

– a felperes nem konzultált felvásárlási politikájáról, illetve a szóban forgó versenykorlátozó magatartásokról sem a Dimonnal, sem a Dimon-csoporthoz tartozó más társasággal;

– a felperes az említett magatartásokban való részvétellel összefüggésben nem kapott utasításokat sem a Dimontól, sem a Dimon-csoporthoz tartozó más társaságtól;

– a bizottsági akta nem tartalmaz semmilyen bizonyítékot arra nézve, hogy a Dimon, vagy a Dimon-csoporthoz tartozó más társaság közvetlenül részt vett volna a jogsértésben.

85 Másodszor a felperes vitatja, hogy a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében említett „tevékenységről szóló beszámolókat", illetve „helyi beszámolókat" küldött volna a Dimonnak. Kijelenti, hogy a Bizottság egyáltalán nem rendelkezik olyan bizonyítékkal, amely azt támasztaná alá, hogy a felperes e beszámolókat igazgatótanácsán, illetve vezető szervein kívüli külső személyeknek megküldte volna. Rámutat, hogy bár az említett beszámolókat rendszeresen lefordították angolra, erre annak érdekében került sor, hogy megkönnyítsék a spanyolul nem beszélő T. számára feladatköre gyakorlását, aki 1998-ban a Dimon International Services Ltd.-nél, a Dimon-csoport Egyesült Királyságban működő, működtetési szolgáltatásokat nyújtó társaságánál dolgozott. Ehhez hozzáteszi, hogy a beszámolókat nem azért küldték meg az említett társaság székhelyére T. számára, mert T. e társaság igazgatótanácsának tagja volt, hanem kizárólag azért, mert e társaságban dolgozott, és oda érkezett meg hozzá minden felperestől származó levél.

86 Harmadszor a felperes előadja, hogy a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében szereplő egyetlen levelet sem a Dimonnak címezték. A felperes e leveleket egyrészt T.-vel, mint igazgatótanácsának tagjával, másrészt pedig S.-sel váltotta, aki az európai tevékenységeket koordináló posztot töltötte be a Dimon International Services-nél. Ehhez hozzáteszi, hogy az említett levelek többsége egyáltalán nem a nyersdohány-vásárlási stratégiájára, illetve a kifogásolt magatartásokra vonatkozott. Rámutat, hogy az általa S. részére 2000. október 30-án és 2001. május 9-én

küldött elektronikus levelében B. csupán homályos és általános módon tájékoztatta S.-t egyes nyilvános és közismert tényekről, mégpedig arról, hogy kollektív ártárgyalások folynak egyfelől a feldolgozók, másfelől a termelőcsoportok és a mezőgazdasági szövetkezetek között. B. 1998. december 14-i faxát a Dimon International Inc.-nek, nem pedig a Dimonnak küldte, amely csak a felperes és Deltafina között utóbbi Dimon-csoporthoz való csatlakozása előtt kötött, nyersdohány eladására vonatkozó szerződéssel kapcsolatos kérdéseket érintette.

87 A válaszban a felperes vitatja a Bizottság által T.-nek és S.-nek tulajdonított szerepet és feladatköröket, kifejtve a következő körülményeket:

– az iratok egyik eleméből sem tűnik ki, hogy T. átadta volna a Dimonnak azokat az információkat, amelyeket a felperes igazgatótanácsának tagjaként kapott, vagy hogy a felperes vásárlási politikáját irányította volna annak érdekében, hogy arról a Dimont tájékoztassa;

– T. nem gyakorolt fontos feladatköröket a Dimon-csoporton belül, és nem volt feladata, hogy a felperes tevékenységeit a Dimonba integrálja;

– 1998 augusztusában egy, a Dimon és T. családja közötti jogvita eredményeként T. tagsága megszűnt a Dimon International Services igazgatótanácsában;

– T. pusztán átmeneti jelleggel volt a Dimon-csoporthoz tartozó, „igen csekély jelentőségű” egyéb társaságok igazgatótanácsának tagja;

– S. a Dimon International Services alkalmazottja, és nem a Dimon-csoporthoz tartozó valamely társaság igazgatótanácsának tagja volt, amikor megkapta azt a két levelet, amelyek egyedüliként a jogvita tárgyát képező versenykorlátozó magatartásokra vonatkoznak;

– S. soha nem végzett a felperes nyersdohány-felvásárlási politikájával összefüggő tevékenységet, és soha nem volt a Dimon alkalmazottja, illetve igazgatótanácsának tagja.

88 Másodsorban a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (371)–(374) preambulumbekezdésében hivatkozott ítélkezési gyakorlatból, és különösen a fenti 29. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy az a tény, hogy egy anyavállalat a leányvállalata 100%-os tulajdonosa, önmagában nem elegendő annak vélelmezéséhez, hogy meghatározó befolyást gyakorol az utóbbira. Ahhoz, hogy leányvállalatának jogsértő magatartása egy anyavállalatnak betudható legyen, a társasági részesedésen túl további bizonyítékok szükségesek, különösen akkor, ha – mint a jelen ügyben is – az érintett társaságok a közigazgatási eljárás során vitatják e vélelem alkalmazását.

89 A felperes azt állítja, hogy a jelen ügyben ezek a bizonyítékok hiányoznak. Konkrétabban hangsúlyozza, hogy a Dimon nem irányította a nyersdohány-felvásárlási politikáját, és hogy nem nyert bizonyítást, hogy utóbbi közvetlenül részt vett volna a jogsértésben, vagy hogy utasítást adott volna a felperesnek annak elkövetésére. A felperes állítása szerint azt, hogy egy anyavállalat pontos vagy pontatlan információkat kapott az egyes, leányvállalata által tanúsított versenykorlátozó magatartásokról, soha nem tekintették „önmagában, elszigetelt módon" elegendőnek ahhoz, hogy a Bizottság megállapíthassa az anyavállalat felelősségét a leányvállalat jogsértő magatartásáért. Az ítélkezési gyakorlat szerint ehhez elengedhetetlen, hogy az anyavállalat folyamatosan tájékoztatást kapjon a kartell tevékenységéről, és hogy ennélfogva képes legyen nagyon részletesen megismerni a leányvállalata által kifejtett versenykorlátozó magatartásokat. Márpedig a felperes soha nem közölt a felvásárlási politikájára, még kevésbé a kifogásolt magatartásokra vonatkozó információkat a Dimonnal.

90 A Bizottság úgy véli, hogy az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

91 Elsősorban a Bizottság több megfontolásra hivatkozik a vállalkozás versenyjogi fogalmát, illetve azon feltételeket illetően, amelyek mellett megállapítható az anyavállalat leányvállalata jogsértő magatartásáért fennálló felelőssége. Az utóbbi kérdés tekintetében a fenti 29. pontban hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben hozott ítéletre hivatkozva kijelenti, hogy nem csupán az szükséges, hogy az anyavállalat képes legyen meghatározó befolyást gyakorolni leányvállalata magatartására, hanem az is, hogy ténylegesen gyakorolja ezt a befolyást.

92 Konkrétabban a fenti 91. pontban hivatkozott második feltételt illetően a Bizottság vitatja, hogy e feltétel azt követeli meg, hogy az anyavállalat arra utasítsa leányvállalatát, hogy sértse meg az EK 81. cikket. Kijelenti, hogy az ítélkezési gyakorlat e feltétel meghatározásakor állandó jelleggel hivatkozik a leányvállalat önállóságának hiányára az általános piaci magatartása meghatározását illetően, anélkül hogy az érintett jogsértéssel fennálló kapcsolat külön bizonyításra szorulna.

93 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a leányvállalat [üzlet]politikája feletti tényleges irányítást alátámasztó bizonyítékok között szerepel az a tény, hogy az anyavállalat képviselve van a szóban forgó leányvállalat igazgatótanácsában. Hozzáteszi, hogy egy leányvállalat kevésbé lehet önálló, ha ugyanazon vagy egy ahhoz szorosan kapcsolódó piacon végzi tevékenységét, mint anyavállalata. Az általános tényezőkön felül egyes különös tényezők is segíthetik annak bizonyítását, hogy az anyavállalat részt vesz leányvállalata üzletpolitikájában, vagy hogy olyan mechanizmusokat hozott létre, amelyek lehetővé teszik a leányvállalat tevékenységének ellenőrzését.

94 A Bizottság hozzáteszi még, hogy az ítélkezési gyakorlat elismerte, hogy amikor az anyavállalat 100%-os részesedéssel rendelkezik a leányvállalatában, vélelmezhető, hogy befolyást gyakorol leányvállalata magatartására. Az anyavállalat ezt a vélelmet úgy döntheti meg, hogy olyan bizonyítékokat szolgáltat, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy a szóban forgó leányvállalat valóban önállóan végzi tevékenységét a piacon.

95 Másodsorban a Bizottság emlékeztet azokra az indokokra, amelyek alapján a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy meg kell állapítani a Dimon felelősségét a felperes által elkövetett jogsértésért.

96 Először a Bizottság utal arra, hogy 1997 második féléve óta az Intabex közvetítésével a Dimon a felperes 100%-os tulajdonosa, így vélelmezhető, hogy ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol annak magatartására.

97 Másodszor a Bizottság azt állítja, hogy ezt a vélelmet egyéb, az eljárás aktájában szereplő bizonyítékok is megerősítik. E tekintetben a Bizottság először is rámutat, hogy a dohány felvásárlása és eladása jelenti a Dimon-csoport tevékenységének a lényegét, hogy 1999 óta a Dimon vásárolja fel a felperes feldolgozott dohányának nagy részét, valamint hogy a Dimon több, alvállalkozásról és a felperes dohányának értékesítéséről szóló szerződést kötött a Cetarsával és a Deltafinával. Ezt követően a Bizottság kifejti, hogy a felperes „tevékenységről szóló beszámolókat", illetve „helyi beszámolókat" készített, amelyek részletesen leírták tevékenységét, és különösen a feldolgozók között kötött megállapodásokat, valamint a termelőkkel folytatott kollektív tárgyalásokat. Hangsúlyozza, hogy T. mint a felperes és a Dimon-csoport más társaságai igazgatótanácsának tagja és így a Dimon nevében fellépő közvetítő megkapta e beszámolók másolatát. Végül a Bizottság a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében említett levelekre hivatkozik, kiemelve többek között, hogy ezek közül bizonyos levelek a szóban forgó versenykorlátozó magatartásokra vonatkoznak, és azokat T.-nek vagy S.-nek címezték, akik a Dimon nevében léptek fel, mások pedig a Dimon által a Cetarsával és a Deltafinával kötött, dohány feldolgozására vagy eladására vonatkozó szerződéseket érintették.

98 Harmadszor a Bizottság kifejti, hogy a kifogásközlésre adott válaszaikban sem a felperesnek, sem a Dimonnak nem sikerült megdöntenie a fenti 94. pontban említett vélelmet. Álláspontja szerint az, hogy a felperes saját helyi vezetéssel rendelkezett, önmagában nem elegendő annak bizonyítására, hogy önálló módon járt el, és rámutatott,

hogy a menedzsmentszerződés azt tartalmazza, hogy B. a felperes igazgatótanácsa által kialakított „rendszerek” és „eljárások” hatálya alá tartozik.

b) A Törvényszék álláspontja

99 Emlékeztetni kell, hogy a versenyjog a vállalkozások tevékenységeire vonatkozik (a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P, C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-123. o.] 59. pontja), és hogy a vállalkozás fogalma minden gazdasági tevékenységet folytató jogalanyra kiterjed, függetlenül azok jogállásától és finanszírozási módjától (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P.–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 112. pontja).

100 A Bíróság azt is megállapította, hogy ugyanebben az összefüggésben a vállalkozás fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely a szóban forgó megállapodás szempontjából gazdasági egységet jelent, még akkor is, ha jogi szempontból ez az egység több természetes vagy jogi személyből áll (a Bíróság C-217/05. sz. Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio ügyben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-11987. o.] 40. pontja és a Törvényszék T-325/01. sz., DaimlerChrysler kontra Bizottság ügyben 2005. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-3319. o.] 85. pontja).

101 Ha ilyen gazdasági egység sérti meg a versenyszabályokat, a személyes felelősség elve szerint neki kell felelnie ezért a jogsértésért (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 145. pontját, C-279/98. P. sz., Cascades kontra Bizottság ügyben 2000. november 16-án hozott ítéletének [EBHT 2000., I-9693. o.] 78. pontját, valamint C-280/06. sz., ETI és társai ügyben 2007. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-10893. o.] 39. pontját).

102 Ami azt a kérdést illeti, hogy milyen körülmények között lehet egy, a jogsértés elkövetőjének nem minősülő jogi személyt mégis joghátrányban részesíteni, az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy többek között akkor lehet az anyavállalatnak betudni a leányvállalat magatartását, ha a leányvállalat – jóllehet külön jogi személyiséggel rendelkezik – nem önállóan határozza meg magatartását a piacon, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat ad a számára (a Bíróság fenti 29. pontban hivatkozott Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 132. és 133. pontja, 52/69. sz., Geigy kontra Bizottság ügyben 1972. július 14-én hozott ítéletének [EBHT 1972., 787. o.] 44. pontja és 6/72. sz., Europemballage és Continental Can kontra Bizottság ügyben 1973. február 21-én hozott ítéletének [EBHT 1973., 215. o.] 15. pontja), különös tekintettel az említett két jogi személy közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra (lásd analógia útján a fenti 99. pontban hivatkozott Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 117. pontját, valamint a fenti 101. pontban hivatkozott ETI és társai ügyben hozott ítélet 49. pontját).

103 Hasonló esetben ugyanis az anyavállalat és leányvállalata ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és ily módon a fenti 99. és 100. pontban említett ítélkezési gyakorlat értelmében egyetlen vállalkozást alkot. Ilyen esetben tehát nem a jogsértésre vonatkozó, az anyavállalat és a leányvállalat közötti felbujtói viszony, még kevésbé az anyavállalatnak a jogsértésben való részvétele teszi lehetővé a Bizottság számára, hogy bírság megfizetésére kötelező határozatot címezzen az anyavállalathoz, hanem az, hogy valamely anyavállalat és annak leányvállalata az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkot (a Törvényszék T-112/05. sz., Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ügyben 2007. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-5049. o.] 58. pontja).

104 Az ítélkezési gyakorlatból továbbá kitűnik, hogy a Bizottság nem szorítkozhat annak puszta megállapítására, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást tud gyakorolni e leányvállalat üzletpolitikájára, hanem azt is vizsgálnia kell, hogy e befolyást ténylegesen gyakorolta-e (lásd ebben az értelemben a fenti 29. pontban hivatkozott Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 137. pontját, valamint a fenti 29. pontban hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 50. pontját).

105 Abban a különös esetben, ha az anyavállalat a versenyjog szabályait sértő magatartást folytató leányvállalatban 100%-os részesedéssel rendelkezik, egyrészről ezen anyavállalat meghatározó befolyást gyakorolhat az említett leányvállalat magatartására (lásd

ebben az értelemben a fenti 29 pontban hivatkozott Imperial Chemical Industries kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 136. és 137. pontját), másrészről pedig fennáll azon egyszerű vélelem, amely szerint az említett anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol leányvállalata magatartására (lásd ebben az értelemben a fenti 29 pontban hivatkozott AEG-Telefunken kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 50. pontját és a fenti 29. pontban hivatkozott „PVC II"-ügyben hozott ítélet 961. és 984. pontját).

106 E körülmények között elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy valamely leányvállalatnak az anyavállalata az egyedüli tulajdonosa, ahhoz hogy arra következtethessen, hogy ez utóbbi meghatározó befolyást gyakorol e leányvállalat üzletpolitikájára. A Bizottságnak ezt követően módjában áll az anyavállalat egyetemleges felelősségét megállapítani a leányvállalatára kirótt bírság megfizetését illetően, kivéve, ha a fenti vélelem megdöntésére köteles anyavállalat elegendő bizonyítékot terjeszt elő annak bizonyításához, hogy a leányvállalata önálló piaci magatartást követ (lásd ebben az értelemben a fenti 29. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 29. pontját).

107 Igaz ugyan, hogy a Bíróság a fenti 29. pontban hivatkozott Stora Kopparbergs Bergslags kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. és 29. pontjában a leányvállalatban való 100%-os részesedésen kívül további körülményekre is hivatkozott, például arra a tényre, hogy nem vitatták az anyavállalatnak a leányvállalata üzletpolitikájára gyakorolt befolyását, és a két vállalkozásnak közös volt a képviselete a közigazgatási eljárás során, e körülményeket azonban a Bíróság csupán azért említette meg, hogy ismertesse azon elemek összességét, amelyekre a Törvényszék az érvelését alapozta, és nem annak érdekében, hogy a jelen ítélet 105. pontjában említett vélelem alkalmazását az anyavállalat által ténylegesen gyakorolt befolyásra vonatkozó további ténykörülmények előterjesztésétől tegye függővé (a Törvényszék T-69/04. sz., Schunk és Schunk Kohlenstoff-Technik kontra Bizottság ügyben 2008. október 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-2567. o.] 57. pontja).

108 Végül meg kell még jegyezni, hogy a leányvállalatban fennálló 100%-os részesedés vélelmét nemcsak azon esetekben lehet alkalmazni, amikor közvetlen kapcsolat áll fenn az anyavállalat és a leányvállalat között, hanem olyan esetekben is – mint például a jelen ügyben –, amikor e viszony egy köztes leányvállalat révén közvetetten áll fenn.

109 Emellett emlékeztetni kell arra, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése szerint a Bizottság határozattal bírságot szabhat ki az EK 81. cikk (1) bekezdését megsértő vállalkozásokra, amely nem haladhatja meg az egyes jogsértésben részt vevő vállalkozások által az előző üzleti évben elért forgalom 10%-át. Ugyanez szerepelt a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében.

110 Az e rendelkezésekben hivatkozott forgalom a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat szerint az érintett vállalkozás teljes forgalmára vonatkozik (a Bíróság 100/80–103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 119. pontja, a Törvényszék T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1181. o.] 367. pontja, valamint T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 533. pontja), vagyis azon vállalkozás teljes forgalmára, amelynek a jogsértést betudták, és amelynek felelősségét ebből kifolyólag megállapították (a Törvényszék T-31/99. sz., ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1881. o.] 181. pontja, valamint T-304/02. sz., Hoek Loos kontra Bizottság ügyben 2006. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-1887. o.] 116. pontja).

111 Ami az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében szereplő „előző üzleti év” fogalmát illeti, azt úgy kell érteni, hogy a bizottsági határozat elfogadását megelőző üzleti évre vonatkozik, kivéve az olyan különös eseteket, amikor az nem ad semmiféle hasznos iránymutatást az érintett vállalkozás tényleges gazdasági helyzetére, valamint a vele szemben kiszabandó bírság arányos szintjére vonatkozóan (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-76/06. P. sz., Britannia Alloys & Chemicals kontra Bizottság ügyben 2007. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-4405. o.] 25., 29. és 30. pontját), ami a jelen ügyben nem áll fenn.

112 Ebből következően a jelen résszel összefüggésben az a kérdés merül fel, hogy a Bizottság megalapozottan tekintette-e úgy a jelen ügyben, hogy az érintett vállalkozást a felperes és az azon csoport élén álló társaság, vagyis a Dimon alkotja, amelyhez a

felperes tartozik. Amennyiben a kérdésre a válasz igenlő, a fenti 109–111. pontban hivatkozott elvekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (442) és (446) preambulumbekezdésében helyesen vette figyelembe a Dimon által 2003-ban elért összesített forgalmat a fent hivatkozott 10%-os forgalomra vonatkozó felső korlát alkalmazása szempontjából.

113 Az említett kérdés vizsgálata során mindenekelőtt meg kell határozni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság milyen kritériumokat alkalmazott annak érdekében, hogy megállapítsa az anyavállalat felelősségét a leányvállalata által elkövetett jogsértésért, illetve, hogy ezek a kritériumok megfelelnek-e az e területen az ítélkezési gyakorlatban kialakított elveknek, majd ezt követően azt kell megvizsgálni, hogy a Bizottság helyesen alkalmazta-e ezeket a kritériumokat annak megállapításához, hogy a felperes és a Dimon egyetlen gazdasági egységet alkot.

A Bizottság által a megtámadott határozatban az anyavállalatnak a leányvállalata által elkövetett jogsértésért fennálló felelőssége megállapításának érdekében alkalmazott kritériumokról

114 A megtámadott határozatból kitűnik, hogy annak érdekében, hogy a Bizottság az anyavállalatnak a leányvállalata által elkövetett jogsértésért fennálló felelősségét megállapítsa, és ezt követően e határozat címzettjei között az anyavállalatot feltüntesse, továbbá annak a szóban forgó leányvállalattal szemben kiszabott bírság megfizetéséért való egyetemleges felelősségét megállapítsa, a következő érvelést alkalmazta.

115 A Bizottság azon előfeltételezésből indult ki, miszerint az anyavállalat fentiekben ismertetett felelősségre vonására akkor kerülhet sor, ha az anyavállalat és leányvállalata gazdasági egységet, és következésképpen az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkot (lásd a megtámadott határozat (374) preambulumbekezdését).

116 A Bizottság központi elemként a leányvállalat piacon tanúsított magatartásával kapcsolatos önállóságának hiányára támaszkodott annak megállapítása érdekében, hogy valamely anyavállalat és leányvállalata ilyen helyzetben van (lásd a megtámadott határozat (371) preambulumbekezdését), mivel az önállóság hiánya az anyavállalatnak a leányvállalat magatartására gyakorolt „meghatározó befolyásának" velejárója (lásd a megtámadott határozat (18), (372), (373), (378), (380), (381), (383), (391), (392), (397), (399), (400), (422) és (441) preambulumbekezdését).

117 Ezzel kapcsolatosan a Bizottság úgy ítélte meg, nem szorítkozhat annak puszta megállapítására, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást tud gyakorolni e leányvállalat üzletpolitikájára, hanem azt is vizsgálnia kell, hogy e befolyást ténylegesen gyakorolta-e (lásd többek között a megtámadott határozat (18), (376), (384), (391), (392), (397), (399) és (400) preambulumbekezdését).

118 Így többek között az tűnik ki a megtámadott határozat (384) preambulumbekezdéséből, hogy ugyan a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Sepi nem volt felelősségre vonható a Cetarsa által elkövetett jogsértésért – amelyben pedig majdnem 80%-os részesedéssel rendelkezett –, ennek oka az volt, hogy az aktájában egyáltalán nem álltak rendelkezésre azt bizonyító tényezők, hogy a Cetarsa ne önállóan határozta volna meg magatartását a piacon.

119 A megtámadott határozat (18) preambulumbekezdéséből kitűnik továbbá, hogy annak indoka, hogy nem vonta felelősségre sem a Universalt, sem a 100%-os tulajdonában lévő leányvállalatát, a Universal Leafet a Taesnek – vagyis utóbbi leányvállalatának, amelyben 90%-os részesedéssel rendelkezett – a jogsértő magatartásáért, az volt, hogy nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal annak bizonyításához, hogy ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroltak volna e leányvállalatra.

120 A Bizottság ugyanezen elveket alkalmazta a WWTE anyavállalatai esetében az 1998 májusát megelőző időszakra nézve. Így először azt kívánta bizonyítani, hogy ezek az anyavállalatok a WWTE elnökével és annak két családtagjával közösen irányították

a WWTE-t, és ezzel arra célzott, hogy ezek az anyavállalatok meghatározó befolyást tudtak gyakorolni az utóbbi társaság magatartására (lásd a megtámadott határozat (388)–(391) preambulumbekezdését). Másodszor a Bizottság több, a megtámadott határozat (391) preambulumbekezdésében szereplő bizonyíték alapján azt próbálta bizonyítani, hogy az említett anyavállalatok ténylegesen befolyást gyakoroltak a WWTE magatartására (lásd a megtámadott határozat (391), (392) és (400) preambulumbekezdését).

121 Egyébiránt a Bizottság megjegyezte, hogy azon különös esetben, amikor valamely társaság a leányvállalatában 100%-os részesedéssel rendelkezik, a Bizottság az ítélkezési gyakorlat értelmében jogszerűen vélelmezheti, hogy az anyavállalat a leányvállalata magatartása felett ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol (lásd a megtámadott határozat (372) preambulumbekezdését).

122 Mindazonáltal a jelen ügyben annak érdekében, hogy az ilyen helyzetben lévő anyavállalatokat felelősségre vonja a leányvállalatuk által elkövetett jogsértésért, a Bizottság úgy döntött, hogy nem elégszik meg azzal, hogy e vélelemmel éljen, hanem olyan további tényelemekre is támaszkodik, amelyek bizonyítják, hogy az anyavállalatok ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroltak leányvállalatukra, és amelyek ennélfogva megerősítik a szóban forgó vélelmet (lásd különösen a megtámadott határozat (372), (375), (376) és (378) preambulumbekezdését).

123 A megtámadott határozat (18) preambulumbekezdéséből ugyanis világosan kitűnik, hogy a Bizottság a Deltafina jogsértő magatartásáért azért nem vonta felelősségre sem vállalatcsoportja vezető társaságát, sem a közöttük lévő köztes leányvállalatot – vagyis sem a Universalt, sem a Universal Leafet – annak ellenére, hogy abban 100%-os befolyásuk volt, mert nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal annak bizonyításához, hogy ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroltak e leányvállalatra. Ugyanebben az értelemben kell értelmezni a megtámadott határozat (376) preambulumbekezdését, még ha valóban némileg kétértelműen van is megfogalmazva. Konkrétabban, bár igaz, hogy a Bizottság ebben a preambulumbekezdésben kijelenti, hogy az akta nem tartalmaz „egyetlen utalást sem a Universalnak […], és a Universal Leafnek a [megtámadott

határozatban] vizsgált eseményekben való tényleges részvételére", mindazonáltal e határozat (18) preambulumbekezdésével együttesen olvasva és azzal összefüggésben e szöveg nem értelmezhető oly módon, hogy azt jelentené, hogy a Bizottság azért nem vonta felelősségre a két anyavállalatot – vagy bármely más anyavállalatot –, mert nem vettek részt a jogsértésben.

124 Továbbá a megtámadott határozat (18) preambulumbekezdéséből az is kifejezetten kiderül, hogy a Bizottság azért nem vonta felelősségre az Intabexet a felperes jogsértő magatartásáért – miközben az e társaságban 100%-os befolyással rendelkezett –, mert nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal annak bizonyításához, hogy az előbbi ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt volna az utóbbira, mivel az utóbbi társaságban való részvétele kizárólag pénzügyi jellegű volt (lásd továbbá a megtámadott határozat (376) preambulumbekezdését).

125 Ezzel szemben pontosan az a körülmény késztette arra a Bizottságot, hogy az anyavállalatoknak tudja be a jogsértésért való felelősséget, hogy az 1998 májusát követő időszak tekintetében állítólagosan léteztek ilyen bizonyítékok a WWTE anyavállalatainak vonatkozásában azon felül, hogy 100%-os részesedéssel, illetve pár hónapig csak majdnem 100%-os részesedéssel rendelkeztek a WWTE-ben (lásd többek között a megtámadott határozat (375), (393), (396) és (398) preambulumbekezdését).

126 A Bizottság a Dimon esetében ugyanezt a módszert alkalmazta. Annak érdekében ugyanis, hogy megállapítsa annak felelősségét a felperes jogsértő magatartásáért 1997 második félévétől kezdődően, nem elégedett meg pusztán azzal, hogy az abból eredő vélelemre támaszkodjon, hogy a Dimon a felperes 100%-os tulajdonosa volt (lásd a megtámadott határozat (375), (377) és (378) preambulumbekezdését), hanem egyes további olyan elemeket is figyelembe vett, amelyek azt bizonyították, hogy ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt az utóbbi társaság magatartására (lásd a megtámadott határozat (375) és (378)–(380) preambulumbekezdését).

127 Erre lehet következtetni különösen a megtámadott határozat (378) preambulumbekezdésének második mondatából, még ha abban az is szerepel, hogy az említett további bizonyítékok azt erősítik meg, hogy a Dimon ilyen befolyást „tudott" gyakorolni (lásd a fenti 33. pontot). Igaz – amint azt maga a Bizottság is elismeri a Törvényszék egy írásbeli kérdésére adott válaszában –, hogy e mondatot „egyértelműbben [is meg lehetett volna] fogalmazni". Ugyanakkor a megtámadott határozat (372) és (377) preambulumbekezdésével, illetve e határozat (378) preambulumbekezdésének első mondatával együttesen értelmezve e mondat csak a fenti 126. pontban leírtak szerint értelmezhető.

128 Végül a Bizottság megvizsgálta, hogy az érintett leányvállalatok (és/vagy anyavállalataik) által a kifogásközlésre adott válaszaikban annak bizonyítása érdekében kifejtett érvek, hogy önállóan léptek fel a piacon, elfogadhatók-e (lásd különösen a megtámadott határozat (381) és (399) preambulumbekezdését). Ennek megfelelően a Dimon által hivatkozott érveket mint nem meggyőzőeket elutasította, rámutatva különösen arra, hogy „az a tény, hogy a spanyol leányvállalatot helyi vezetés irányította, nem [zárta] ki annak lehetőségét, hogy a Dimon meghatározó befolyást gyakoroljon erre a leányvállalatra" (a megtámadott határozat (381) preambulumbekezdése).

129 Meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a fenti 115–117., 121. és 122. pontban kifejtett módszert nemcsak a vállalatcsoportok irányító társaságai esetében alkalmazta, hanem a köztes anyavállalatokéban is, amint azt a Universal Leaf, az Intabex, az SCTC és a TCLT esete is bizonyítja.

130 Hozzá kell tenni, hogy e módszer – függetlenül attól, hogy azt a Bizottság a felperes esetében megfelelően alkalmazta-e, amely kérdés az alábbiakban kerül megvizsgálásra – teljes mértékben megfelel az ítélkezési gyakorlat által a jelen jogterületen meghatározott és a fenti 99–108. pontban említett elveknek.

131 Ugyan igaz, hogy az a különös eset áll fenn, hogy az anyavállalat a versenyjog szabályait sértő magatartást folytató leányvállalatban 100%-os részesedéssel rendelkezik, a Bizottság mégsem kizárólag az ítélkezési gyakorlat által kidolgozott vélelemre támaszkodott (lásd a fenti 105. és 106. pontot) annak bizonyítására, hogy az anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt a leányvállalat üzletpolitikájára, hanem más, olyan tényelemeket is figyelembe vett, amelyek ezt a tényt megerősítették. A tárgyaláson a Bizottság ezzel összefüggésben megjegyezte, hogy a megtámadott határozat elfogadásának idején fennálló releváns ítélkezési gyakorlatra figyelemmel körültekintően kívánt eljárni.

132 Mindazonáltal azzal, hogy így járt el, a Bizottság csupán növelte a meghatározó befolyás tényleges gyakorlására vonatkozó feltétel teljesülésével kapcsolatos bizonyítás megkívánt szintjét, miközben teljes mértékben tiszteletben tartotta az ugyanazon vállalkozást képező jogi személyek jogsértésekért fennálló felelősségének betudhatóságát alátámasztó gazdasági egység alapvető fogalmát.

133 Meg kell jegyezni, hogy egy olyan ügyben, amely egy, különböző vállalkozásokat érintő jogsértésre vonatkozik, a Bizottság az ítélkezési gyakorlat által rögzített kereteken belül egy adott módszert alkalmaz annak meghatározására, hogy meg kell-e állapítani mind azoknak a leányvállalatoknak a felelősségét, amelyek ténylegesen elkövették e jogsértést, mind e leányvállalatok anyavállalatának felelősségét, és ennek érdekében – különös körülmények kivételével – minden vállalkozás esetében ugyanazon kritériumokra kell támaszkodnia. A Bizottság köteles ugyanis tiszteletben tartani az egyenlő bánásmód elvét, amely az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (a Bíróság 106/83. sz. Sermide-ügyben 1984. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 4209. o.] 28. pontja és a Törvényszék T-311/94. sz., BPB de Eendracht kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1129. o.] 309. pontja). Megjegyzendő, hogy a Bizottság egyébiránt osztja e véleményt, amikor a megtámadott határozat (384) preambulumbekezdésében kijelenti, hogy „ugyan a konkrét körülmények, amelyek alapján úgy vélhet[i], hogy valamely anyavállalat felelős a leányvállalata magatartásáért, egyes esetekben különbözőek lehetnek, ám

mindaddig nincs szó a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértéséről, amíg a felelősségre vonatkozó elvek koherensen kerülnek alkalmazásra".

A felperes és a Dimon közötti gazdasági egység létezéséről

134 Meg kell vizsgálni, hogy a Bizottság megfelelően alkalmazta-e a fenti 115–117., 121. és 122. pontban meghatározott kritériumokat a felperes és a Dimon között az 1997. év második félévétől fennálló gazdasági egység létezése, és ennélfogva a Dimon jogsértésért és a bírság megfizetéséért fennálló egyetemleges felelőssége megállapítása érdekében, és helyesen tüntette-e fel azt a megtámadott határozat címzettjei között.

135 Nem vitatott, hogy az 1997. november 18-tól a megtámadott határozat elfogadásáig terjedő időszakban a Dimon az Intabex közvetítésével a felperes 100%-os tulajdonosa volt. Az sem vitatható tehát, hogy ezen időszak során a Dimon meghatározó befolyást tudott gyakorolni utóbbi magatartására (lásd a fenti 105. pontot).

136 Ennélfogva azt kell megvizsgálni, hogy ugyanezen időszak tekintetében a meghatározó befolyás Dimon általi tényleges gyakorlásának feltétele is megvalósult-e, amint azt a Bizottság állítja.

137 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozatban az anyavállalatuk 100%-os tulajdonában álló leányvállalatok tekintetében a Bizottság úgy döntött, hogy nem elégszik meg azzal, hogy a fenti 105., 106. és 121. pontban hivatkozott vélelem alapján tudja be utóbbiaknak az említett leányvállalatok által elkövetett jogsértésért való felelősséget, hanem olyan további tényezőket is figyelembe vett, amelyek bizonyítják, hogy az anyavállalatok ténylegesen meghatározó befolyást gyakoroltak (lásd a fenti 122–127. pontot).

138 Azt kell tehát megvizsgálni, hogy azon felül, hogy a Dimon a felperes 100%-os tulajdonosa volt, a Bizottság által a megtámadott határozatban hivatkozott elemek jogilag megkövetelt módon bizonyítják-e, hogy a szóban forgó időszakban előbbi meghatározó befolyást gyakorolt utóbbi magatartására. Ezeket az elemeket a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdése, valamint e határozat 303–305. lábjegyzete tartalmazza. Lényegében a felperestől származó és a Bizottság szerint a Dimonnak szánt különböző beszámolókról és levelekről van szó.

139 Igenlő válasz esetén meg kell vizsgálni, hogy a felperesnek a fenti 84. pontban ismertetett állításai lehetővé teszik-e ezen megállapítás megcáfolását.

– A „tevékenységről szóló beszámolókról” és a „helyi beszámolókról”

140 A Bizottság több, a felperes által készített „tevékenységről szóló beszámolóra” és „helyi beszámolóra” hivatkozik, rámutatva többek között, hogy azok gyakran tanúsítják a szóban forgó jogellenes magatartásokat. E tizennégy, az 1998 decembere és 2001 májusa közötti időszakra vonatkozó beszámolót a megtámadott határozat 303. lábjegyzete sorolja fel.

141 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy az említett beszámolók nemcsak a felperes üzleti tevékenységének különböző vetületeiről – mint például a nyersdohány-vásárlási kampányok lebonyolítása (felvásárolt mennyiségek, felvásárlási árak stb.), a feldolgozott nyersdohány mennyisége és a Cetarsával a dohánya egy részének cséplésére kötött szerződések –, a dohányágazatban történt szabályozási fejleményekről és az Anetab keretében, valamint a mezőgazdasági szövetkezetekkel és termelőcsoportokkal tartott találkozókról tartalmaznak részletes információkat, hanem – amint azt a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdése hangsúlyozza – a szóban forgó jogellenes magatartásokról is.

142 Továbbá meg kell állapítani, hogy az aktából kitűnik, hogy a szóban forgó beszámolókat B. készítette, valamint hogy a felperes a saját közlései szerint azokat igazgatótanácsa tagjainak címezte.

143 Az utóbbi ponttal kapcsolatban rá kell mutatni, hogy ugyanazon a napon, amikor felvásárolta a felperes valamennyi részvényét, a Dimon – 100%-os leányvállalata, az Intabex révén, amelynek a felperes tevékenységében való részvétele pusztán pénzügyi jellegű volt – a felperes igazgatótanácsának négy tagja közül hármat leváltott, kinevezve többek között két olyan személyt (G.-t és T.-t), akik a Dimon-csoporthoz tartozó egyéb társaságoknál is láttak már el feladatokat. Ebben az időszakban tehát G. volt az Intabex spanyolországi székhelyű, a feketedohány-termesztéssel foglalkozó leányvállalata, a Compañia de Filipinas, SA igazgatója, míg T. szintén a Dimon International Services alkalmazottja és (1998 augusztusáig) e társaság igazgatótanácsának tagja volt.

144 Ebben az összefüggésben különösen hangsúlyozni kell a T. által a Dimon-csoportban betöltött feladatkör jelentőségét. Amellett ugyanis, hogy T. a jogsértéssel érintett teljes időszakban a felperes igazgatótanácsának tagja, valamint 1998 augusztusáig a Dimon International Services igazgatótanácsának tagja volt, a Dimon-csoport két másik társasága, (1998-tól 1999-ig) az Intabex Holding Worldwide, SA és (2000 novemberéig) az LRH Travel Ltd igazgatótanácsának is tagja volt. Ezenkívül – amint azt a felperes is kijelentette a kifogásközlésre adott válaszában – „az Intabex csoport

Dimon-csoportba való tényleges integrációjának biztosítása" is az ő feladata volt. Ehhez hozzájön az a tény – amint az a lenti 160. pontban részletesebben kifejtve szerepel –, hogy több, az aktában szereplő levélből kitűnik, hogy a felperes konzultált T.-vel az üzleti tevékenységére vonatkozó kérdésekben, illetve egyes fontos határozatok elfogadása előtt a jóváhagyását kérte. E körülményekre figyelemmel a Bizottság megalapozottan vélte úgy, hogy T. a Dimon-csoport élén álló társaság, vagyis a Dimon nevében járt el, és közvetítő szerepet játszott az utóbbi és a felperes között. Az, hogy T. később vitában állt a Dimonnal, amelynek eredményeként 1998 augusztusában utóbbi megszüntette T.-nek a Dimon International Services igazgatótanácsában fennálló tagságát, nem alkalmas e megállapítás megcáfolására. Ezen időpontot követően ugyanis T. amellett, hogy e társaság alkalmazottja maradt, továbbra is tagja volt a felperes, az Intabex Holding Worldwide és az LRH Travel igazgatótanácsának.

145 A fenti 142–144. pontban kifejtett körülmények azt bizonyítják, hogy a Dimon az általa a felperes igazgatótanácsába kinevezett tagok és különösen T. közvetítésével irányítani kívánta a felperes tevékenységét annak érdekében, hogy az a Dimon-csoport üzletpolitikájának megfelelően alakuljon. Ennélfogva, még ha a szóban forgó „tevékenységről szóló beszámolókat" és „helyi beszámolókat" formálisan az említett tagoknak is küldték meg, és nem közvetlenül magának a Dimonnak, a Bizottság a megtámadott határozat (380) preambulumbekezdésében megalapozottan vélte úgy, hogy e társaságot tájékoztatták e beszámolók tartalmáról, és különösen a szóban forgó jogellenes magatartásokról. E megállapítást megerősíti az a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében szereplő tény, hogy az említett beszámolókat rendszeresen lefordították spanyolról angolra, amely a Dimon munkanyelve.

146 Végül rá kell mutatni, hogy nem vitatott, hogy a Dimon – amely vitathatatlanul meghatározó befolyást tudott gyakorolni a felperes magatartására (lásd a fenti 105. és 135. pontot) – soha nem nyilvánította ki ellenvetését azon jogellenes magatartásokkal

szemben, amelyekről ilyen módon tudomással bírt, továbbá nem tett leányvállalatával szemben semmilyen olyan intézkedést, amelynek célja az lett volna, hogy megakadályozza annak további részvételét a jogsértésben a büntetőjogi, illetve versenyjogi eljárás, illetve a harmadik személyek által indítandó kártérítési perek kockázata ellenére, amelynek az e magatartással kitette magát (lásd a megtámadott határozat (382) preambulumbekezdését is). A Bizottság ebből jogszerűen következtethetett arra, hogy a Dimon hallgatólagosan jóváhagyta e részvételt, illetve ítélhette úgy, hogy ez a magatartás további bizonyítékul szolgál arra, hogy ez a társaság meghatározó befolyást gyakorolt leányvállalata magatartására.

– A felperes és a Dimon között váltott levelekről

147 A Bizottság számos, a felperes és a Dimon között váltott levélre is hivatkozik, rámutatva, hogy ezek közül egyesek bizonyítják a szóban forgó magatartásokat, mások olyan, a dohány feldolgozására vagy eladására vonatkozó szerződésekre vonatkoznak, amelyeket a Dimon a Cetarsával és a Deltafinával kötött, más levelek pedig általánosabb módon a nyersdohány felvásárlásának feltételeire, illetve a Spanyolországban alkalmazandó szabályozási háttérre vonatkoznak.

148 A fenti 147. pontban említett első kategóriába tartozó leveleket illetően a Bizottság a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében e határozat (168) és (179) preambulumbekezdésére, valamint 217. és 229. lábjegyzetére hivatkozik példaként.

149 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy e levelek ténylegesen utalnak a szóban forgó jogellenes magatartásokra.

150 Ennek megfelelően – a felperes állításával ellentétben – a B. által 1998. december 14-én (a Dimon-csoport egy egyesült államokbeli leányvállalatánál, a Dimon Internationalnál dolgozó) D.-nek küldött, a megtámadott határozat (168) preambulumbekezdésében említett fax tárgya nem kizárólag egy, a felperes és a Deltafina között a feldolgozott dohány vásárlására kötött szerződés volt, hanem az az említett magatartásokra is vonatkozott. Ez egyértelműen kitűnik a fax harmadik bekezdéséből, amelyben B. a következőket jelenti ki:

„Amint megkapom a négy társaság árait, tájékoztatom Önt. Ugyanakkor már most jelezhetem, hogy a spanyolországi látogatása során olyan súlyosnak tűnő problémák megszűntek, mivel valamennyi társaság a megállapodás szerinti 87 [spanyol peseta (ESP)] körüli árat állapított meg ([kilogrammonként] 2–3 ESP eltéréssel), ugyanis ezek a hivatalos árak, még ha fel is tételezzük, hogy a Cetarsa hozzánk hasonlóan más kifizetéseket is eszközölt a termelőknek."

151 A megtámadott határozat (179) preambulumbekezdése B. T.-nek címzett 1998. május 5-i keltezésű jelentésére hivatkozik, amelynek B. egy másolatát faxban előző nap elküldte a felperes igazgatótanácsa másik két tagjának. Meg kell állapítani, hogy ebben a jelentésben – amely az 1998. évi dohányvásárlási idény lefolytatását írja le –, többek között az szerepel, hogy „[a felperes] jelentős módon hozzájárult ahhoz, hogy a vállalkozások megállapodásokat kössenek [az előző] év árháborújának elkerülése érdekében", hogy „az árakat megtárgyalták a szövetkezetekkel és [a dohánytermelői csoportokkal]", hogy „első alkalommal [sikerült elkerülni] a vállalkozások közötti háborút, és mindegyik megvásárolhatta az általa kívánt mennyiséget", hogy „[az e csoportokkal] folytatott tárgyalások nehezek voltak, azonban valamennyi vállalkozás komolyan, együttműködő szellemben tartotta magát az közös álláspontho z". Emellett az említett jelentésben az is szerepel, hogy a felperes és a WWTE vállalta, hogy ugyanakkora mennyiségben vásárol fel dohányt, mint az előző évben, és a feldolgozók megállapodtak abban, hogy a termelőcsoportoknak 35 ESP/kg előleget fizetnek a Virginia fajta és 45 ESP/kg előleget a Burley fajta után. Végül a jelentés rögzíti „a feldolgozók közötti

más jövőbeli megállapodások lehetőségét". E körülményekre figyelemmel nem vitatható, hogy az 1998. május 5-i jelentés utalt a szóban forgó jogellenes magatartásokra.

152 Ugyanez a helyzet a 2000. október 30-án B. által S.-nek küldött elektronikus levél esetében is, amelyre a megtámadott határozat 217. lábjegyzete utal. Ebben a levélben ugyanis B. először arra emlékeztet, hogy egy, az Anetab keretében szervezett találkozó során a feldolgozók megvitatták az áraknak a termelőcsoportok és a szövetkezetek által kért emelését, és egyhangúlag úgy döntöttek, hogy nem fogadják el azt. Ezt követően a levélből kitűnik, hogy egy, az e csoportokkal és a szövetkezetekkel tartott találkozón a feldolgozók fenntartották álláspontjukat, és egyértelműen jelezték az előbbieknek, hogy elutasítják az általuk benyújtott, 20%-os növelésre irányuló javaslatot.

153 A B. által 2001. május 9-én S.-nek küldött, a megtámadott határozat 229. lábjegyzetében hivatkozott elektronikus levélben az szerepel, hogy a feldolgozók találkozót tartottak az Anetab székhelyén „annak érdekében, hogy előkészítsék a termelőkkel tartandó ártárgyalásokat", és így egyértelműen utal arra a tényre, hogy az előbbiek megegyeztek a nyersdohány felvásárlási áraiban.

154 Ezt követően a fent hivatkozott „tevékenységről szóló beszámolók" és „helyi beszámolók" esetéhez hasonlóan úgy kell tekinteni, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (380) preambulumbekezdésében megalapozottan vélte úgy, hogy a felperes tájékoztatta a Dimont a fenti 150–153. pontban hivatkozott dokumentumok tartalmáról, és ennek következtében a szóban forgó jogellenes magatartásokról, még ha azokat formálisan nem is neki címezte.

155 Ennek megfelelően az 1998. május 5-i keltezésű jelentés kapcsán, amelyet B. küldött T.-nek (lásd a fenti 151. pontot), már a fenti 144. pontban kifejtettük, hogy utóbbi a Dimon nevében járt el, és közvetítő szerepet játszott a Dimon és a felperes között. Az 1998. december 14-i faxot illetően (lásd a fenti 150. pontot), amelyet a Dimon Internationalnek küldtek, elegendő azt megállapítani, hogy a válaszban a felperes maga is

utalt arra, hogy ezzel a faxszal bizonyos információkat akart közölni „új részvényesével". Márpedig ez egyértelműen a Dimon volt, nem pedig a Dimon International.

156 A 2000. október 30-i és 2001. május 9-i elektronikus leveleket (lásd a fenti 152. és 153. pontot) a felperes S.-nek küldte. Ellentétben azzal, amit a felperes sejtet, S. nem egyszerű alkalmazottja volt a Dimon International Services-nek, hanem vezetői pozíciót töltött be a Dimon-csoportban, így a Bizottság T. esetéhez hasonlóan megalapozottan tekintette úgy, hogy a csoport élén álló társaság, azaz a Dimon nevében járt el. A Bizottság információkérésére 2002. március 18-án adott válaszában a felperes ugyanis kijelentette, hogy S. látta el „a Dimon-csoport európai regionális igazgatójának" feladatkörét. A kifogásközlésre adott válaszában, valamint beadványaiban a felperes továbbá kijelentette, hogy 2000 óta „az európai ügyletek koordinátori pozícióját foglalta el". A 2001. május 9-i elektronikus levélben és az arra S. által adott válaszban szereplő bizonyos információk szintén megerősítik az S. Dimon-csoportban játszott szerepének jelentőségét. Ebben a levélben ugyanis B. egy olyan találkozóról értesíti S.-t, amelyet az Anetab székhelyén tartott találkozó mentén tartottak, és amelyen B. és a Deltafina elnöke vett részt annak érdekében, hogy megvitassanak két, B. által „nagyon fontosnak" minősített kérdést, és jelzi neki, hogy a Deltafina elnöke a lehető leghamarabb fel fogja hívni annak érdekében, hogy megállapodásra jussanak ebben a kérdésben. Ugyanezen a napon küldött elektronikus levelében S. azt válaszolta B.-nek, hogy már beszélt is a Deltafina elnökével, és megállapodtak, hogy a nagyon közeli jövőben találkozni fognak. Az is közölte B.-vel, hogy egyetért a B. által említett kérdések tárgyában tett javaslatokkal.

157 Végül abból a tényből, hogy a Dimon a felperes jogsértésben való részvételéről való tudomása ellenére semmit sem reagált e magatartásra, a Bizottság jogszerűen vonhatta le azt a következtetést, hogy a Dimon hallgatólagosan jóváhagyta leányvállalata jogellenes magatartását, és tekinthette úgy, hogy ez a leányvállalat magatartására gyakorolt meghatározó befolyás további bizonyítéka (lásd a fenti 146. pontot).

158 A fenti 147. pontban említett kategóriák közül a másodikba tartozó leveleket a Bizottság a megtámadott határozat 304. lábjegyzetében említi. Lényegében a B. és T., illetve S. között váltott faxokról vagy elektronikus levelekről van szó. A fenti 144. és 156. pontban már kifejtett indokok miatt úgy kell tekinteni, hogy az utóbbi személyek a Dimon nevében jártak el.

159 E levelek közül egyesek egy 1998. szeptemberében kelt és 2001-ben újratárgyalt szerződésre vonatkoznak, amely révén a felperes nyersdohány-feldolgozó tevékenységének bizonyos részeit alvállalkozóként a Cetarsa végezte el. Az említett levelekből egyértelműen kitűnik, hogy a szerződést B. a Dimon nevében és javára kötötte meg, valamint hogy a Dimon T. és S. révén ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt az említett szerződésre vonatkozó tárgyalásokra.

160 B. egy 1998. szeptember 9-én T.-nek küldött faxban – miután utalt arra, hogy nemrégiben több alkalommal találkozott a Cetarsával annak érdekében, hogy megpróbálják rendezni „a Dimon függőben lévő kérdéseit" – kifejezetten kérte T. hozzájárulását a faxhoz csatolt, az egyik ilyen találkozóról készült beszámolóban szereplő egyes szerződéses feltételekhez. Hangsúlyozni kell, hogy az említett beszámoló B.-t kifejezetten a Dimon képviselőjeként jelöli meg. Ugyanígy ki kell emelni, hogy egy 1998. szeptember 14-i faxban B. arról tájékoztatja T.-t, hogy „utasításainak megfelelően" ismét találkozott a Cetarsával, valamint hogy az utóbbival kötendő szerződést módosították, és e módosítások tekintetében T. jóváhagyását kéri. B. egy 1998. szeptember 15-i faxban arról tájékoztatja T.-t, hogy közölte a Cetarsával a T. által az előző nap megküldött módosítási javaslatot, és e feldolgozó ellenjavaslattal élt. B. arra kéri T.-t, hogy tudassa vele, el kell-e fogadni azt. Végül meg kell jegyezni, hogy a Cetarsával kötött szerződés végleges változatában – amelyet B. az 1998. szeptember 18-i faxban küldött meg T.-nek – a Dimon kifejezetten a két félből az egyik szerződő félként szerepel, amelynek B. a képviselője.

161 Továbbá rá kell mutatni, hogy egy 2001. április 3-i elektronikus levélben B. tájékoztatta S.-t a fenti 160. pontban említett szerződés újratárgyalásáról, kifejezve azt a félelmét, hogy a Cetarsa ugyanolyan feltételeket támasztja a Dimonnal szemben, mint amelyekben M.-mel, a Deltafina elnökével egy, ez utóbbival párhuzamosan a Universal nevében kötött szerződésben megállapodott, és ezért felhívta S.-t, hogy lépjen kapcsolatba M.-mel. A másnap S. által B.-nek küldött elektronikus levélből kitűnik, hogy az előbbi tényleg megpróbálta megkeresni M.-et.

162 Végül meg kell jegyezni, hogy B. egy 2001. március 7-i elektronikus levelében egy olyan találkozóról számol be S.-nek, amelyre „a Camberleyben megbeszélteknek megfelelően" (a Dimon International Services egyesült királyságbeli székhelye) a Cetarsa képviselőjével az azt megelőző napon került sor, és amelyen az utóbbival megvitatták többek között az újratárgyalás alatt álló szerződés bizonyos szempontjait.

163 A fenti 147. pontban említett második csoportba tartozó további levelek egy olyan szerződésre vonatkoznak, amely révén a Deltafina felvásárolja a felperes által feldolgozott dohány jelentős részét. Ennek megfelelően egy 1998. szeptember 14-i faxban T. azt kéri B.-től, hogy adjon számára pontos tájékoztatást az e szerződésben megállapított egyes árakról és más feltételekről. Az ugyanezen a napon kelt faxban B. pontosította e feltételeket T.-nek. Továbbá B. a fenti 150. pontban említett 1998. december 14-i faxban amellett, hogy utalt a szóban forgó jogellenes magatartásokra, válaszol egy kérdésre, amelyet D. – aki történetesen a Dimon igazgatótanácsának tagja – tett fel neki e szerződés végrehajtásával kapcsolatban. Végül a fenti 153. és 156. pontban említett 2001. május 9-i elektronikus levél nemcsak azt bizonyítja, hogy a Dimonnak tudomása volt az említett magatartásokról, hanem ezenfelül azt is, hogy a Dimon befolyást gyakorolt a felperes és a Deltafina kereskedelmi kapcsolataira.

164 A felperes azon érve, amely szerint a fenti 158–163. pontban megvizsgált levelek semmilyen kapcsolatban sem állnak a nyersdohány-felvásárlással, nem releváns. A leányvállalat anyavállalattal szemben való önállóságát ugyanis nem kizárólag a jogsértéssel érintett termékek piacán kifejtett tevékenysége alapján kell értékelni. Amint az már a

fenti 102. pontban kifejtésre került, annak megállapítása érdekében, hogy valamely leányvállalat önállóan határozza meg magatartását a piacon, a leányvállalat és az anyavállalat közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra vonatkozó releváns elemek összességét figyelembe kell venni, amelyek az egyes esetekben különbözőek lehetnek, és ezért azokat nem lehet taxatív módon felsorolni.

165 Végül a fenti 147. pontban említett levelek harmadik típusát a megtámadott határozat 305. lábjegyzete részletezi.

166 A B. által S.-nek küldött azon elektronikus levelekről van szó, amelyek – amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (379) preambulumbekezdésében kifejti – általánosabb jelleggel vonatkoznak a nyersdohány vásárlásának feltételeire, illetve a Spanyolországban alkalmazandó szabályozási háttérre. E levelek annyiban relevánsak, hogy bizonyítják, miszerint a Dimon S. közvetítésével közelről kísérte figyelemmel a spanyol piac helyzetét.

– A felperes által annak bizonyítása érdekében hivatkozott érvekről, hogy önállóan járt el a piacon

167 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy a felperes érvelésének nagy részét arra az állításra alapozza, amely szerint annak a meghatározó befolyásnak, amelyet az anyavállalatnak kell leányvállalatára gyakorolnia ahhoz, hogy a Bizottság a leányvállalata által elkövetett jogsértésért való felelősséget neki tudhassa be, olyan tevékenységekre kell vonatkoznia, amelyek közvetlenül kapcsolódnak az említett jogsértéshez, a jelen ügyben a nyersdohány felvásárlásához. Márpedig a fenti 102. és 164. pontban kifejtett indokok miatt ezt az állítást nem lehet elfogadni.

168 Ezért a felperes azon állítása, amely szerint a Dimon csoporthoz tartozó egyetlen társaság sem irányította a nyersdohány-felvásárlási tevékenységét, amellett, hogy – miként az alábbi okfejtésből kitűnik – nem pontos, nem elegendő annak bizonyításához sem, hogy önállóan járt el a piacon az azt követő időszakban, hogy a Dimon felvásárolta. Ugyanez vonatkozik arra az állítására, amely szerint nem konzultált sem a Dimonnal, sem a Dimon csoporthoz tartozó más társasággal a nyersdohány felvásárlására vonatkozó politikájáról. Ezek az állítások annál kevésbé meggyőzőek, mivel – amint az a fenti 158–163. pontban megvizsgált dokumentumokból is kitűnik – a Dimon T. vagy S. révén aktívan beavatkozott a felperes üzletpolitikájának más vetületeibe, mégpedig a feldolgozási tevékenység bizonyos részeinek alvállalkozásba adásába és a feldolgozott dohány értékesítésébe.

169 Ugyanakkor el kell utasítani a felperes azon érvét is, amely arra vonatkozik, hogy a Bizottság nem bizonyította kellő mértékben, hogy a Dimon – vagy a Dimon csoporthoz tartozó bármilyen más társaság – utasítást adott volna neki, hogy kövesse el a jogsértést, vagy közvetlenül részt vett volna a jogsértésben. Ugyanis amint azt már a fenti 103. pontban kifejtettük, nem a jogsértésre vonatkozó, az anyavállalat és a leányvállalat közötti felbujtói viszony, még kevésbé az anyavállalatnak a jogsértésben való részvétele teszi lehetővé a Bizottság számára, hogy bírság megfizetésére kötelező határozatot címezzen az anyavállalathoz, hanem az, hogy valamely anyavállalat és annak leányvállalata az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkot.

170 Ezt követően az arra vonatkozó érvvel kapcsolatban, hogy amikor az Intabex felvásárolta a felperes részvényeit, úgy döntött, hogy a felperes igazgatótanácsának négy tagja közül hármat leváltt, távolról sem cáfolja a Bizottság állításának megalapozottságát, hanem inkább azt a fenti 145. pontban tett megállapítást bizonyítja, hogy a Dimonnak nem állt szándékában teljes körű önállóságot biztosítani a felperesnek, hanem ellenőrizni kívánta tevékenységét annak érdekében, hogy az a Dimon csoport üzletpolitikájának megfelelően alakuljon. E tekintetben emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy az Intabex a Dimon 100%-os tulajdonában állt, és csak kizárólag pénzügyi jellegű részesedéssel rendelkezett a felperesben, másrészt pedig hogy a felperes

igazgatótanácsának új tagjai közül kettő az Intabex általi kinevezésének időpontjában már különböző tisztségeket viselt a Dimon csoporthoz tartozó más társaságoknál (lásd a fenti 143. pontot).

171 Egyrészt azt a tényt illetően, hogy amikor az Intabex felvásárolta a felperes részvényeit, B. megőrizte az igazgatóság elnöki tisztségét, másrészt pedig korábbi, a vásárlások irányításáért és lebonyolításáért felelős munkatársai a helyükön maradtak, önmagában nem bizonyítja azt, hogy a felperes önállóan járt volna el a piacon, még kizárólag a nyersdohány vásárlására irányuló tevékenység tekintetében sem. Egyrészt ugyanis – amint arra a felperes is utalt a kifogásközlésre adott válaszában – e tény a Dimon döntéséből következett, nem pedig a felpereséből. Másrészt teljesen megszokott, hogy egy nemzetközi csoport, amikor megszerzi egy olyan adott nemzeti piacon jelenlévő társaság teljes társasági tulajdonát, amelyen korábban soha nem volt jelen – mint a Dimon-csoport esetében is –, megtartja pozíciójában e társaság egyes korábbi igazgatóit, valamint a korábban a felvásárlásokért felelős alkalmazottakat is.

172 Végül a menedzsmentszerződést illetően ugyan igaz, hogy széles körű hatásköröket ruház B.-re a felperes irányítása, és különösen a nyersdohány-felvásárlás tekintetében, ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy a szerződés 1. cikkének (1) bekezdése kifejezetten azt tartalmazza, hogy B. köteles tiszteletben tartani többek között „a számára [a felperes] igazgatósága által előírt módszereket és eljárásokat". Ezenfelül a menedzsmentszerződés 1. cikkének (2) bekezdése arra kötelezi B.-t, hogy „rendszeresen és részletesen tájékoztassa [az igazgatótanácsot] a társaság tevékenységének alakulásáról, valamint a számára előírt formában és időpontra állítsa össze és mutassa be azokat a beszámolókat, amelyeket [az említett] igazgatótanács tőle kérhet". Egyértelmű tehát, hogy feladatkörei gyakorlása során, beleértve a nyersdohány felvásárlására vonatkozó feladatköröket is, B. a felperes igazgatótanácsának irányítása, illetve azon utasítások hatálya alatt állt, amelyeket az neki címezhetett. A Törvényszék által a tárgyaláson ezzel kapcsolatban feltett kérdésre válaszolva a felperes egyébként kifejezetten elismerte, hogy bármely más spanyolországi társasághoz hasonlóan igazgatótanácsa jogosult volt elutasítani, módosítani vagy megsemmisíteni vezérigazgatója határozatait. Az a tény, hogy a gyakorlatban a felperes igazgatótanácsa soha nem járt

így el, és soha nem dolgozott ki a fentiekben hivatkozott „módszereket" vagy „eljárásokat", még ha bizonyítottnak is tekintjük, a felperes állításával ellentétben semmilyen módon nem cáfolja azt a tényt, hogy B. nem rendelkezett teljes cselekvési szabadsággal a társaság irányítása terén, sőt, még csak annak a nyersdohány felvásárlására irányuló politikája kapcsán sem. Ehhez hozzá kell tenni, hogy a menedzsmentszerződésben B. számára biztosított hatáskörök semmilyen kivételes jelleggel sem bírtak, és semmiben nem különböztették meg a felperest más spanyol jog szerint működő társaságoktól, ellentétben azzal, amit a felperes el kíván hitetni. Meglehetősen szokványos ugyanis, hogy egy társaság igazgatótanácsa nem foglalkozik a társaság folyó ügyeivel.

173 A fenti 145. pontban tett megállapításra figyelemmel, amely szerint a Dimon az általa a felperes igazgatótanácsába kinevezett tagok és különösen T. közvetítésével ellenőrizte a felperes tevékenységét, a menedzsmentszerződésen és a B.-re ruházott hatáskörökön alapuló érveket nem lehet elfogadni. Ugyanebben az értelemben általánosabban azt a tényt, hogy a felperes saját helyi vezetéssel rendelkezett, a Bizottsághoz hasonlóan úgy kell tekinteni, hogy az önmagában nem bizonyítja azt, hogy a felperes az anyavállalathoz képest önálló módon határozta meg piaci magatartását. Ennek megfelelően bár a jelen ügyben igaz, hogy a felperes ilyen helyzetben volt, ez nem változtat azon, hogy a Dimon irányításának megfelelően járt el, valamint hogy az utóbbi még aktív szerepet is játszott üzletpolitikájának bizonyos vetületeiben (lásd többek között a fenti 158–163. pontot).

174 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Bizottság megalapozottan állapította meg a felperesből és a Dimonból álló egyetlen gazdasági egység fennállását 1997. november 18-át követően, és ennélfogva megalapozottan állapította meg utóbbi egyetemleges felelősségét a jogsértés, valamint a bírság megfizetése tekintetében, és megalapozottan sorolta fel utóbbit a megtámadott határozat címzettjei között.

175 A fenti 109–111. pontban kifejtett elvekre figyelemmel meg kell állapítani tehát, hogy a Bizottság szintén megalapozottan hivatkozott a Dimon által 2003-ban, vagyis a megtámadott határozat elfogadását megelőző évben elért teljes forgalomra annak érdekében, hogy kiszámítsa az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott 10%-os felső határt.

176 Következésképpen az első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

2. *Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére és az indokolás hiányára vonatkozó harmadik részről*

a) A felek érvei

177 Először is a felperes azt állítja, hogy a Bizottság az indokolási kötelezettségét megsértve, először az ellenkérelem szakaszában ismertette azokat az indokokat, amelyek alapján a Dimon egyetemleges felelősségét meg kell állapítani a szóban forgó jogsértő magatartásért. Konkrétabban rámutat, hogy a Bizottság sem a kifogásközlésben, sem a megtámadott határozatban nem hivatkozott e tekintetben arra a tényre, hogy T. a felperes igazgatótanácsának tagja, valamint a Dimon „fontos igazgatója" volt, hogy T. átadta a Dimonnak az általa B.-től kapott beszámolók másolatát, valamint hogy ő biztosította a Dimon meghatározó befolyásának gyakorlását a felperesre.

178 Másodsorban a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság egyrészt a két anyavállalat, a Taes és a Cetarsa esetleges felelősségét „gyökeresen eltérő" szempontok alapján értékelte, mint anyavállalatának esetleges felelősségét, másrészt pedig hogy ezzel megsértette az egyenlő bánásmód elvét.

179 A Bizottság azzal érvel, hogy az első jogalap harmadik részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani azon az alapon, hogy az azt alkotó két kifogás új.

180 Mindenesetre mindkét kifogás megalapozatlan.

b) A Törvényszék álláspontja

181 Először is az egyenlő bánásmód elvének állítólagos megsértésére vonatkozó kifogást illetően elegendő annyit megállapítani, hogy olyan kifogásról van szó, amelyet a felperes először a válasz szakaszában terjesztett elő, amely nem valamely, az eljárás során felmerült jogi vagy ténybeli helyzetből származik. Következésképpen e jogalapot az eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-a alapján mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

182 Másodsorban az indokolás állítólagos hiányára vonatkozó kifogást illetően meg kell állapítani, hogy erre a felperes szintén csak a válasz szakaszában hivatkozott először. Ez a körülmény ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a Törvényszék a kifogást nem vizsgálhatja meg a jelen ügyben. Megsemmisítés iránti kereset keretében ugyanis valamely jogi aktus indokolásának hiányára vagy nem megfelelő voltára alapított jogalap – az érdemi jogalapokkal ellentétben – eljárásgátló okokon alapuló jogalapot képez, és mint ilyet, az uniós bíróság hivatalból felhozhatja, sőt fel kell hoznia, és következésképpen azokra a felek az eljárás bármely szakaszában hivatkozhatnak (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-45/98. és T-47/98. sz., Krupp Thyssen Stainless és Acciai speciali Terni kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. december 13-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-3757. o.] 125. pontját).

183 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikkben előírt indokolást mindig hozzá kell igazítani a szóban forgó jogi aktus természetéhez, és abban világosan és egyértelműen ki kell fejteni az aktust megalkotó intézmény érvelését, amelynek

segítségével az érdekeltek megismerhetik a meghozott intézkedés indokait, és az illetékes bíróság felülvizsgálatot gyakorolhat. Az indokolási kötelezettséget az eset összes körülményeire, így különösen a jogi aktus tartalmára, a felhozott indokok jellegére, és a címzettek vagy a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett egyéb személyek magyarázathoz fűződő érdekére tekintettel kell vizsgálni. Nem követelmény, hogy az indokolás az összes releváns ténybeli és jogi elemet tartalmazza, minthogy azt a kérdést, hogy a jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nemcsak szövegére, hanem körülményeire, valamint az adott tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére is figyelemmel kell vizsgálni (lásd a Bíróság C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, továbbá a fenti 110. pontban hivatkozott Hoek Loos kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 58. pontját).

184 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint továbbá, amennyiben az EK 81. cikkének alkalmazásában hozott határozat több címzetthez szól, és a jogsértés betudhatóságának kérdését veti fel, e határozatnak megfelelő indokolást kell tartalmaznia a címzettek mindegyikére, és különösen azokra nézve, amelyeknek a határozat értelmében e jogsértés terhét viselniük kell (a Törvényszék T-38/92. sz., AWS Benelux kontra Bizottság ügyben 1994. április 28-án hozott ítéletének [EBHT 1994., II-211. o.] 26. pontja és T-330/01. sz., Akzo Nobel kontra Bizottság ügyben 2006. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-3389. o.] 93. pontja).

185 A jelen ügyben a megtámadott határozat címzettekre vonatkozó és a fenti 27–37. pontban ismertetett részletének összefoglalójából, valamint a fenti 114–129. pontban kifejtett megállapításokból kitűnik, hogy a hivatkozott határozatban a Bizottság megfelelő indokolást nyújtott azon indokok tekintetében, amelyek alapján úgy döntött, hogy a felperes által elkövetett jogsértést a Dimonnak tudja be. A Bizottság ugyanis a Bíróság és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatára hivatkozva kifejtette azon elveket, amelyeket alkalmazni kívánt az említett címzettek meghatározása érdekében. Konkrétabban a Dimont illetően mindenekelőtt rámutatott, hogy a felperes 1997 második féléve óta 100%-ban az ő tulajdonában volt. Továbbá úgy ítélte meg, hogy a Dimon ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt a felperes üzletpolitikájára, és ezzel kapcsolatosan nem csupán a leányvállalatban fennálló 100%-os részesedésből eredő

vélelemre támaszkodott, hanem egyes további olyan elemekre is, amelyek alátámasztották e vélelmet. Végül a Bizottság úgy vélte, hogy a Dimon által a kifogásközlésre válaszul hivatkozott érvek közül egyik alapján sem lehetett ettől eltérő következtetést levonni.

186 Egyébiránt a felperes nem állíthatja komolyan, hogy a Bizottság ellenkérelmének megismerése előtt nem tudhatta, hogy a Bizottság szerint T. a Dimon közvetítőjeként eljáró személynek minősül. Egyrészt ugyanis a megtámadott határozat 303. és 304. lábjegyzetében egyértelműen megjelölt dokumentumok többségét T.-nek címezték. Másrészt a felperes mind a kifogásközlésre adott válaszában, mint a keresetlevélben részletes észrevételeket tett T.-nek a Dimon-csoportban betöltött szerepéről és feladatköréről, hangsúlyozva többek között azt, hogy nem tudott a leányvállalat magatartására meghatározó befolyást gyakorolni a Dimon nevében.

187 Következésképpen az első jogalap harmadik részét részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

3. *A bírság megfizetéséért fennálló egyetemleges felelősség terjedelmének következményei tekintetében az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének és az arányosság elvének megsértésére vonatkozó második részről*

a) A felek érvei

188 Az első jogalap másodlagosan hivatkozott második részében a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság a vele szemben kiszabott bírság összegének kiszámításakor nem vont le semmilyen következtetést abból a megtámadott határozat

(386) preambulumbekezdésében szereplő megállapításából, amely szerint nem lehet a Dimon felperessel egyetemleges felelősségét megállapítani az 1997 második félévét megelőző időszak tekintetében. Állítása szerint a Bizottságnak úgy kellett volna kiszámítania a bírság összegét, hogy különbséget tesz az 1997. november 18-át, vagyis a felperes Intabex általi felvásárlásának időpontját megelőző és az ezen időpontot követő időszak között.

189 Egyrészt tehát az első időszak tekintetében a felperes úgy véli, hogy a Bizottság megalapozatlanul alkalmazott kettes elrettentési szorzót bírságának kiindulási összege tekintetében, mivel ebben az időszakban nem tartozott a multinacionális csoporthoz, illetve a Dimon nem gyakorolt felette meghatározó befolyást. Hozzáteszi, hogy miután a Bizottság kiszámítja az 1996 és 1997 során elkövetett jogsértésnek megfelelő bírságösszeget, még meg kell vizsgálnia, hogy „a [vele szemben] egyedileg az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján kiszabható szankció felső határát (816 381 eurót, vagyis 2003–2004. évi forgalmának 10%-át [...] nem lépte-e túl".

190 Másrészt a felperes úgy véli, hogy a második időszaknak megfelelő bírságösszeget úgy kellett volna kiszámítani, hogy a Bizottság a vele szemben kiszabott bírság összegéből levonja azt az összeget, amelyet a jogsértés első két éve után kizárólag a felperesnek megfizetnie. Ehhez hozzáteszi, hogy a második jogalap keretében kifejtett indokok alapján nem volt helye elrettentési szorzó alkalmazásának.

191 A Bizottság úgy véli, hogy a második részt mint megalapozatlant el kell utasítani.

b) A Törvényszék álláspontja

192 Még ha feltételezhető is, hogy a szóban forgó jogsértésért az 1997. november 18-át megelőző időszak tekintetében nem lehet megállapítani a Dimon felperessel egyetemleges felelősségét, mindenképpen meg kell állapítani, hogy ez a körülmény nincs hatással a felperessel szemben kiszabott bírságra.

193 E tekintetben rá kell mutatni, hogy bár a felperest a Dimon az Intabex közvetítésével csak 1997. november 18-án vásárolta meg, ez nem változtat azon, hogy a felperes részt vett a feldolgozók kartelljében – amely egységes és folyamatos jogsértésnek minősül (lásd a fenti 21. pontot) – a jogsértéssel érintett teljes időszak során, vagyis 1996. március 13-tól. Semmi ok nem volt tehát arra, hogy a Bizottság a felperes bírság összegét külön számítsa ki egyrészt az 1997. november 18-át megelőző, másrészt pedig az ezt követő időszakra, és hogy ennek következtében a két időszak után két külön összegből álló bírságot szabjon ki vele szemben.

194 A felperes által hivatkozott körülmény továbbá nincs hatással a felperessel szemben kiszabott bírság kiindulási összegére vonatkozó 2-szeres elrettentési szorzó alkalmazására sem. Amint ugyanis a második jogalap vizsgálata során a továbbiakban részletesebben kifejtésre kerül, a Bizottság megalapozottan az érintett vállalkozás – vagyis, az első jogalap első részének vizsgálata során a fentiekben bizonyítottak szerint a felperes és a Dimon, a Dimon-csoport élén álló társaság által alkotott gazdasági egység – 2003. évi (a megtámadott határozat elfogadását megelőző év) mérete és összesített forrásai alapján döntött e szorzó alkalmazása mellett. Ennélfogva az a tény, hogy 1997. november 18. előtt a Dimon nem alkotott egy gazdasági egységet a felperessel, és e ténynél fogva nem állapítható meg utóbbival fennálló egyetemleges felelőssége a jogsértés miatt, teljes mértékben irreleváns.

195 Ugyanez a helyzet az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ tekintetében, amelyet a Bizottság az érintett vállalkozás által a bizottsági határozat elfogadását megelőző üzleti évben elért teljes forgalom 10%-a alapján számít ki (lásd a fenti 109–111. pontot). Mivel a Bizottság a jelen ügyben – amint az az első jogalap első részének vizsgálata során bizonyítást nyert – megalapozottan vette figyelembe a Dimon által 2003-ban elért összesített forgalmat e felső érték kiszámítása érdekében, teljesen közömbös, hogy utóbbi egyetemleges felelősségét nem lehet megállapítani a jogsértésért az 1997. november 18-át megelőző időszak tekintetében.

196 Mindezek alapján az első jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

197 Az előző megfontolásokra tekintettel az első jogalapnak nem lehet helyt adni. Következésképpen a megtámadott határozat részleges megsemmisítésére irányuló kérelmeket el kell utasítani.

B – *Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított második jogalapról*

1. *A felek érvei*

198 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor elrettentési szorzót alkalmazott bírságának kiindulási összege tekintetében, mivel a Taesszel és a Deltafinával szemben meghatározott bírság összege tekintetében nem alkalmazott ilyen szorzót.

199 A felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság a szorzó esetében való alkalmazásának indokaként arra hivatkozott, hogy jelentős gazdasági és pénzügyi erővel rendelkező multinacionális csoporthoz tartozik. Az „ezenfelül" határozó alkalmazása a megtámadott határozat (422) preambulumbekezdésének utolsó mondatában (lásd a fenti 48. pontot) azt bizonyítja, hogy az a körülmény, hogy a felperes állítólagosan anyavállalata meghatározó befolyása alatt járt el, olyan indokolás, amelyet a Bizottság csak tisztán kiegészítő jelleggel fogalmazott meg.

200 A felperes rámutat, hogy a Taes és a Deltafina olyan cégcsoporthoz tartozik, amelynek gazdasági és pénzügyi ereje messze meghaladja a Dimon-csoportét. Az e két társasággal szemben kiszabott bírság kiindulási összegét tehát elrettentési céllal szintén növelni kellett volna.

201 A felperes hozzáteszi, hogy még ha el is kellene fogadni, hogy a Bizottság csak a jogsértésért felelősnek talált vállalkozások forgalmát figyelembe véve állapíthatott meg szorzót, az egyenlő bánásmód elve akkor is sérült. Megjegyzi, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a Deltafina forgalmát annak érdekében, hogy a Taes bírságának kiindulási összege tekintetében elrettentési szorzót alkalmazzon, annak ellenére, hogy az előbbi is részt vett a jogsértésben.

202 Másodlagosan a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék csökkentse a bírsága tekintetében alkalmazott szorzót, mivel az aránytalan a WWTE esetében alkalmazott szorzóhoz képest.

203 A fenti megfontolásokra figyelemmel a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék vizsgálja felül a vele szemben kiszabott bírság összegének számítását, megsemmisítve a szorzót, vagy másodlagosan csökkentve annak mértékét.

204 A Bizottság vitatja, hogy megsértette volna az egyenlő bánásmód elvét, amikor elrettentési szorzót alkalmazott a felperes esetében megállapított kiindulási összeg tekintetében, a Taes és a Deltafina esetében megállapított összeg tekintetében viszont nem alkalmazott ilyen szorzót.

2. *A Törvényszék álláspontja*

205 Az elrettentés fogalmát illetően emlékeztetni kell arra, hogy ez az egyik olyan tényező, amelyet a bírság összegének kiszámításakor figyelembe kell venni. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az EK 81. cikk megsértése miatt a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján kiszabott bírságok célja az érintett vállalkozások jogsértő magatartásának megtorlása, valamint a kérdéses vállalkozások, csakúgy mint más gazdasági szereplők elrettentése attól, hogy a jövőben megszegjék a versenyjog szabályait (a Bíróság C-289/04. P. sz., Showa Denko kontra Bizottság ügyben 2006. június 29-én hozott ítéletének [EBHT 2006., I-5859. o.] 16. pontja).

206 Az elrettentési cél többek között az iránymutatás 1. A pontjában szerepel, amely szerint „[…] a bírságot olyan nagyságrendű összegben kell megállapítani, amely biztosan kellően elrettentő hatású”.

207 Arra is emlékeztetni kell, hogy az érintett vállalkozás mérete és gazdasági ereje olyan tényezők, amelyeket a bírság kiszámításánál, és így az elrettentési hatás biztosítását célzó szorzó megállapításánál figyelembe lehet venni (lásd a fenti 205. pontban hivatkozott Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 16. és 29. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

208 Az érintett vállalkozás méretének és összesített forrásainak annak érdekében való figyelembevétele, hogy a Bizottság a bírságnak megfelelő elrettentő hatást biztosíthasson, az említett vállalkozásra kifejteni kívánt hatásban áll, mivel a szankció különösen a vállalkozás pénzügyi kapacitására tekintettel nem lehet elhanyagolható.

209 A Bíróság ezért megállapította, hogy a Törvényszék megalapozottan vélte úgy, hogy a vállalkozás „hatalmas" világméretű forgalma miatt a kartell többi tagjához képest könnyebben mozgósítja majd a bírságának megfizetéséhez szükséges forrásokat, ami a bírság megfelelő elrettentő hatása érdekében igazolja a szorzó alkalmazását (lásd a fenti 205. pontban hivatkozott Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 18. pontját). A Bíróság azt követően jutott e megállapításra, hogy emlékeztetett arra, hogy már kiemelte a kartellben részt vevő egyes vállalkozások által elért világszintű forgalom figyelembevételének relevanciáját a bírság összegének megállapítása során (lásd a fenti 205. pontban hivatkozott Showa Denko kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 17. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

210 A jelen ügyben a Bizottság azon csoportok mérete alapján, amelyekhez e két feldolgozó tartozott, valamint „a többi feldolgozóhoz viszonyított méretük" alapján a felperessel szemben megállapított bírság kiindulási összege tekintetében kettes szorzót (azaz 100%-os növelést) alkalmazott, a WWTE-vel szemben megállapított bírság kiindulási összege tekintetében pedig 1,5-es szorzót (azaz 50%-os növelést) alkalmazott (a megtámadott határozat (423) preambulumbekezdése). E csoportok méretének értékelése érdekében a Bizottság az adott csoport élén álló társaság 2003. évben elért összesített forgalmát vette figyelembe (ugyanazon preambulumbekezdés).

211 E növelések a megtámadott határozat (422) preambulumbekezdése szerint a bírság kellő elrettentő hatásának biztosítását célozták. A Bizottság ugyanis úgy vélte, hogy a bírság olyan kiindulási összege, amely csak a piaci helyzetet tükrözi, nem rendelkezne kellő elrettentő erővel a felperes és a WWTE esetében. E tekintetben a Bizottság rámutatott, hogy bár utóbbiak csak viszonylag kis piaci részesedéssel rendelkeznek a nyersdohány felvásárlásának spanyol piacán, azonban olyan multinacionális csoportokhoz tartoznak, amelyek „jelentős gazdasági és pénzügyi erővel" rendelkeznek, és „ezenfelül

anyavállalatuk döntő befolyása alatt cselekedtek" (ugyanazon preambulumbekezdés, második és harmadik mondat).

212 A felperes által előterjesztett érvelés mind ténybeli, mind jogi szempontból hiányos.

213 Először is a felperes állításával ellentétben a Bizottság nem pusztán azon tény alapján növelte meg bírságának kiindulási összegét a kellő elrettentő hatás biztosítása érdekében, hogy olyan cégcsoporthoz tartozik, amely jelentős gazdasági és pénzügyi erővel rendelkezik. Bár igaz, hogy e növelés célja az volt, hogy figyelembe vegye a Dimon-csoport méretét és összesített forrásait, ez nem változtat azon, hogy a Bizottság ezt csak azért tette, mert a felperes – amellett, hogy e csoporthoz tartozott – a csoport élén álló társasággal gazdasági egységet, avagy másként fogalmazva az EK 81. cikk értelmében egyetlen vállalkozást alkotott. Meg kell ugyanis állapítani, hogy figyelemmel a 99–103. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, valamint a megtámadott határozat (377)–(386) preambulumbekezdésére – amelyekben a Bizottság alá kívánta támasztani, hogy a felperes és a Dimon egyetlen vállalkozást alkot – a megtámadott határozat (422) preambulumbekezdésének utolsó két mondatát (lásd a fenti 211. pontot) együttesen kell értelmezni, és azok csak így értelmezhetők.

214 Másodszor, amikor – mint a jelen ügyben is – a Bizottság az elrettentési szorzó alkalmazásáról való döntés érdekében az értékelés szempontjaként az érintett vállalkozás méretét és összesített forrásait használja fel, az utóbbi vállalkozással együtt csak akkor lehet a közösségi versenyszabályokat megsértő társaság anyavállalatának méretét

és összesített forrásait is figyelembe venni, ha az ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol az említett vállalkozás magatartására.

215 Az a vállalkozás, amelynek méretét és összesített forrásait így vették figyelembe, szükségszerűen egybeesik a vállalkozás EK 81. cikknek az ítélkezési gyakorlat által meghatározott fogalmával. Amint arra a fenti 208. pontban már utaltunk, e körülmények annak érdekében való figyelembevétele, hogy a Bizottság a bírságnak megfelelő elrettentő hatást biztosíthasson, az azon vállalkozásra kifejteni kívánt hatással magyarázható, amellyel szemben a bírságot kiszabták. Az elérni kívánt cél a bírság hatékonyságának oly módon való biztosítása, hogy a Bizottság annak összegét az említett vállalkozás összesített forrásainak és a bírság megfizetéséhez szükséges pénzeszközök mozgósítására való képességének figyelembevételével rögzíti. Márpedig ha feltételezzük, hogy a jogsértést elkövető társaság önálló módon lép fel a piacon, és így önmagában egyetlen vállalkozást alkot, e célkitűzés az említett önállóságra tekintettel logikusan csak az említett vállalkozásra vonatkozhat, nem pedig azon csoport egyéb társaságaira, amelyikhez tartozik. Ha egy ilyen feltételezett esetben a Bizottságnak figyelembe kellene vennie az említett csoport méretét és gazdasági erejét, amikor az elrettentési szorzó alkalmazásáról dönt, az elérni kívánt elrettentési hatás ténylegesen nem csupán a jogsértést elkövető vállalkozástól eltérő jogalanyt célozná, hanem ezenfelül – figyelemmel többek között a vállalkozás pénzügyi kapacitására – a bírság túlzottá válhatna, ami sérti az arányosság elvét.

216 Harmadszor emlékeztetni kell, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód elve csak akkor sérül, ha hasonló helyzeteket eltérő módon kezelnek, vagy eltérő helyzeteket ugyanolyan módon kezelnek, kivéve, ha e bánásmód objektíve indokolt (a fenti 133. pontban hivatkozott Sermide-ügyben hozott ítélet 28. pontja, és a fenti 133. pontban hivatkozott BPB de Eendracht kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 309. pontja).

217 A jelen ügyben egyrészt a felperes, másrészt a Taes és a Deltafina nem volt összehasonlítható helyzetben, mivel az utóbbiak anyavállalatával ellentétben a Bizottság a felperes anyavállalatának egyetemleges felelősségét állapította meg a leányvállalata által elkövetett jogsértésért, ugyanis ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt leányvállalata üzletpolitikájára (lásd a (18) és a (375)–(386) preambulumbekezdést, valamint a fenti 32–36. pontot). A Bizottság tehát a fenti 99–103. pontban hivatkozott elvek alkalmazásával a felperest és a Dimont együttesen az EK 81. cikk szerinti egyetlen vállalkozásnak minősítette, és e vállalkozás mérete és összesített forrásai határozták meg az elrettentési szorzó alkalmazását.

218 Ugyanezen indokok miatt a felperes nem kifogásolhatja, hogy a Bizottság nem vette figyelembe a Deltafina forgalmát annak érdekében, hogy szorzót alkalmazzon a Taesszel szemben kiszabott bírság kiindulási összege tekintetében. A Bizottság ugyanis soha nem ítélte úgy, hogy a Deltafina meghatározó befolyást tudott volna gyakorolni testvérvállalatának, a Taesnek a magatartására, még kevésbé, hogy ténylegesen befolyást gyakorolt volna rá. Mivel a Bizottság e két társaságot nem minősítette egyetlen gazdasági egységnek, az előbbi méretét és forrásait a Bizottság nem vehette figyelembe az arról való döntésnél, hogy elrettentési szorzót alkalmazzon-e az utóbbival szemben kiszabott bírság kiindulási összege tekintetében.

219 Negyedszer a Dimon 2003. évi forgalmának – amely 1 271 700 000 USD volt – és az SCC, a WWTE végső anyavállalata ugyanezen évi forgalmának – amely 993 716 000 USD volt – egyszerű összevetése alapján megállapítható, hogy a Dimonnal szemben alkalmazott kettes szorzó nem nyilvánvalóan aránytalan a WWTE esetében alkalmazott 1,5-es szorzóhoz képest.

220 A fenti megfontolásokból az következik, hogy a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani, és ennélfogva nincs helye a felperessel szemben kiszabott bírság kiindulási összege tekintetében alkalmazott elrettentési szorzó eltörlésének vagy csökkentésének.

C – *A bizalomvédelem elvének megsértésére alapított harmadik jogalapról*

1. *A felek érvei*

221 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság első beavatkozását követően megszüntette részvételét a jogsértésben, és azt kifogásolja, hogy a Bizottság megsértette jogos bizakodását, amikor az iránymutatás 3. pontjától és határozathozatali gyakorlatától eltérően nem vette figyelembe ezt az enyhítő körülményt a vele szemben kiszabandó bírság összegének meghatározásánál.

222 A válaszban a felperes kifejti, hogy ugyan igaz, hogy az 1/2003 rendelet keretében a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírságok összegének megállapítása során, ez azonban nem jelenti azt, hogy eltérhet a saját maga számára megállapított szabályoktól, vagyis a jelen ügyben az iránymutatásban előírt szabályoktól. Elismeri, hogy a Bizottság nem köteles automatikusan csökkenteni a bírságot, vagy enyhítő körülményt megállapítani, azonban úgy véli, hogy ezzel szemben ilyen körülmény fennállását alátámasztó bizonyítékok esetében a Bizottságnak azt figyelembe kell vennie, és határozatában fel kell tüntetnie azokat az indokokat, amelyek alapján úgy véli, hogy az említett körülmény indokolja, illetve nem indokolja a bírság összegének csökkentését.

223 Egyébiránt a felperes kifejti, hogy a Bizottság nem hivatkozhat arra, hogy a jogsértésnek a Bizottság beavatkozását követően történő megszüntetése nem vehető figyelembe enyhítő körülményként, amennyiben a versenyszabályok súlyos és szándékos megsértéséről van szó, valamint arra sem, hogy az abbahagyás pozitív hatással volt az említett jogsértés időtartamára.

224 A fenti megfontolásokra figyelemmel a felperes azt kéri, hogy a Törvényszék csökkentse a vele szemben kiszabott bírság összegét.

225 A Bizottság vitatja a felperes érveit.

2. *A Törvényszék álláspontja*

226 A keresetlevélben a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság az esetében nem vette figyelembe enyhítő körülményként azt a kifogásközlésre adott válaszában szereplő tényt, hogy a Bizottság első beavatkozását követően beszüntette a jogsértést.

227 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a bírság összegének meghatározásakor a Bizottságnak főszabály szerint eleget kell tennie a saját iránymutatásában foglaltaknak. Az iránymutatás azonban nem írja elő, hogy a Bizottságnak mindig külön-külön figyelembe kellene vennie minden egyes, az iránymutatás 3. pontjában szereplő enyhítő körülményt; a Bizottság nem köteles e címen automatikusan tovább csökkenteni a bírságot, mivel azt, hogy enyhítő körülmény címén helyénvaló-e a bírság csökkentése, a releváns körülmények teljessége alapján, átfogó értékeléssel kell megállapítani. Az iránymutatás elfogadása ugyanis nem fosztotta meg relevanciájától a

korábbi ítélkezési gyakorlatot, amely szerint a Bizottság mérlegelési jogkörrel rendelkezik, hogy az ügy körülményeire tekintettel bizonyos tényezőket figyelembe vesz-e a kiszabni szándékozott bírság összegének meghatározásakor, vagy sem. Ily módon, mivel a bírságkiszabási iránymutatás nem írja elő a figyelembe vehető enyhítő körülményeket, meg kell állapítani, hogy a Bizottság mérlegelési mozgástere bizonyos mértékben továbbra is fennáll arra vonatkozóan, hogy enyhítő körülmény címén átfogó módon értékelhesse a bírságösszeg esetleges csökkentésének mértékét (lásd a Törvényszék T-259/02–T-264/02. és T-271/02. sz., Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-5169. o.] 473. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

228 Az iránymutatás 3. pontjának harmadik francia bekezdése értelmében a „jogsértés beszüntetése a Bizottság beavatkozásával egy időben (különösen akkor, ha a Bizottság ellenőrzést végez)" enyhítő körülménynek számít.

229 Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e beszüntetés logikusan csak akkor képezhet enyhítő körülményt, ha alappal feltételezhető, hogy a szóban forgó beavatkozás késztette az érintett vállalkozásokat a kérdéses versenykorlátozó magatartás megszüntetésére; azon esetre, amelyben a jogsértés már a Bizottság első beavatkozása előtt véget ért, nem vonatkozik az iránymutatás e rendelkezése (a Törvényszék T-50/00. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2395. o.] 328. és 329. pontja, amelyet megerősített a Bíróság C-407/04. P. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-829. o.] 158. pontja).

230 Márpedig a jelen ügyben a jogsértés 2001. augusztus 10-én, azaz a Bizottság által a jelen esetben 2001. október 3-án végzett első vizsgálatokat megelőzően véget ért. Amint ugyanis a megtámadott határozat (432) preambulumbekezdéséből kitűnik, bár a feldolgozók kijelentették, hogy a kartelljük ezen utóbbi időpontra szűnt meg, a Bizottság az első időpontot fogadta el a jogsértés megszűnésének időpontjaként azzal az indokkal, hogy a rendelkezésére álló „utolsó bizonyíték" a megtámadott határozat

(260) preambulumbekezdésében hivatkozott 2001. augusztus 10-én tartott találkozó volt. Az említett beszüntetés ennélfogva nem minősülhet enyhítő körülménynek a bírság összegének meghatározásakor.

231 Hozzá kell tenni, hogy még ha a Bizottság úgy is vélte volna, hogy a jogsértés ugyanazon a napon szűnt meg, amikor vizsgálatát megkezdte, teljes mértékben jogszerű volt, hogy nem vette figyelembe a felperes által hivatkozott enyhítő körülményt. A bírság csökkentése ugyanis a jogsértésnek a Bizottság első beavatkozásakor történő beszüntetése címén nem lehet automatikus, hanem az adott eset körülményeinek a Bizottság által – a mérlegelési jogköre keretében – elvégzett értékeléstől függ. E tekintetben az iránymutatás 3. pontja harmadik francia bekezdésének valamely vállalkozás javára történő alkalmazása különösen olyan helyzetben helyénvaló, amikor a szóban forgó magatartás versenyellenes jellege nem nyilvánvaló. Ezzel ellentétben az alkalmazása elvileg kevésbé helyénvaló olyan helyzetben, amikor e magatartás – bizonyítottsága esetén – egyértelműen versenyellenes (a Törvényszék T-156/94. sz., Aristrain kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-645. o.) 138. pontja és a T-44/00. sz., Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2223. o.] 281. pontja).

232 Márpedig a jelen ügyben nem kétséges a felperes magatartásának versenyellenes jellege. A feldolgozók kartellje ugyanis – amelynek célja az árak rögzítése és a piac felosztása volt (lásd a megtámadott határozat (278)–(317) preambulumbekezdését) – a versenyjog megsértése egy klasszikus és különösen súlyos (lásd megtámadott határozat (409)–(411) preambulumbekezdését) típusának, valamint olyan magatartásnak felel meg, amelynek jogellenességét a Bizottság a hasonló ügyben való első beavatkozása óta többször megerősítette. Az, hogy e kartell részben titokban zajlott, ezenfelül megerősíti, hogy a felperes teljes mértékben tisztában volt magatartásának jogellenes jellegével.

233 A válaszban a felperes új kifogásra hivatkozik, amely arra vonatkozik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem adott magyarázatot azon indokokra nézve, amelyek miatt úgy vélte, hogy a szóban forgó állítólagos enyhítő körülményt nem kell figyelembe venni.

234 A fenti 182. pontban kifejtettekkel azonos indokok miatt meg kell állapítani, hogy az a tény, hogy e kifogásra a felperes először csak a válasz szakaszában hivatkozott, nem jelenti azt, hogy a Törvényszék a kifogást a jelen ügyben nem vizsgálhatja meg.

235 Ugyanakkor e kifogás nem elfogadható.

236 Az ítélkezési gyakorlat szerint ugyan a Bizottság az EK 253. cikk alapján köteles úgy indokolni határozatait, hogy megemlíti azokat a körülményeket, amelyek a határozatot igazolják, továbbá azokat a megfontolásokat, amelyek alapján e határozatot meghozta, ám e rendelkezés nem követeli meg, hogy a Bizottság kifejtse az összes olyan ténybeli és jogi elemet, amelyet a közigazgatási eljárás során megvizsgált (a Bíróság 322/81. sz., Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 3461. o.] 14. és 15. pontja, valamint a Törvényszék T-319/94. sz., Fiskeby Board kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1331. o.] 127. pontja). A Bíróság ugyanis már megállapította, hogy a Bizottságnak nem kell állást foglalnia a nyilvánvalóan a tárgyon kívül eső, lényegtelen vagy egyértelműen másodlagos jelentőségű kérdésekben (a Törvényszék T-349/03. sz., Corsica Ferries France kontra Bizottság ügyben 2005. június 15-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2197. o.] 64. pontja). Ugyanez áll fenn abban az esetben is, amikor – amint a jelen ügyben is – könnyen megérthető azon indok, amely miatt a felperes által a közigazgatási eljárás során felhozott enyhítő körülmény nem minősül enyhítő körülménynek (lásd e tekintetében a fenti 229–232. pontot).

237 A fenti megfontolások összességéből következik, hogy a harmadik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani, és ennélfogva enyhítő körülmények alapján nincs helye a felperessel szemben kiszabott bírság további csökkentésének.

D – *Az engedékenységi közlemény, valamint az arányosság, a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított negyedik jogalapról*

1. *A felek érvei*

238 A felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottság megsértette az engedékenységi közleményt, valamint az arányosság, a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvét, amikor a közlemény D. pontja (2) bekezdése alapján kisebb mértékben csökkentette a vele szemben kiszabott bírság összegét, mint a WWTE, a Cetarsa és a Taes esetében.

239 Elsősorban a felperes úgy véli, hogy a Bizottság ezt az eltérő bánásmódot nem igazolhatja arra hivatkozva, hogy a felperes vitatott egyes, a kifogásközlésben leírt tényeket, valamint a feldolgozók ármegállapodásának titkos jellegét.

240 E tekintetben a felperes először arra hivatkozik, hogy a kifogásközlésre adott válaszában csupán pontosításokat közölt egyes, a kifogásközlésben pontatlanul vagy helytelenül leírt tények kapcsán. Így különösen, nem jelentette ki soha, hogy a feldolgozók által az átlagár felső határával, illetve a termelők képviselői által az átlagár alsó határával kapcsolatban kötött megállapodások semlegesítik egymást. Hozzáteszi, hogy a meghallgatási tisztviselő végleges jelentésében maga is megállapította, hogy a kifogásközlés bizonyos kétértelműségeket tartalmazott, valamint hogy a feldolgozók által a kifogásközlésre adott válaszaikban, illetve a meghallgatás során nyújtott pontosítások tették lehetővé a Bizottság számára, hogy határozattervezetének irányát több ponton „egyértelművé tegye".

241 Másodszor a felperes előadja, hogy a kifogásközlésre adott válaszában „önmagában" nem vitatta az átlagár felső határával kapcsolatban kötött megállapodások titkos jellegét. Pusztán kiemelte, hogy a feldolgozók közötti tárgyalások „eredménye", vagyis az átlagár azon felső határa, amelyben azok minden gazdasági év elején megállapodtak, és amelyet a mezőgazdasági szövetkezetekkel és termelőcsoportokkal folytatott kollektív tárgyalások során javaslatként előterjesztettek, szükségképpen ismert volt a termelő ágazat számára. Pontosítja, hogy másként fogalmazva „azon átlagár felső határának közismertségére hivatkozott, amelyben a feldolgozók az év elején megállapodtak, és amely – miután arra [a mezőgazdasági szövetkezetekkel és termelőcsoportokkal folytatott] ártárgyalások során azon maximális összegként javaslatot tettek, amelyen a feldolgozók készek voltak megvásárolni a dohányt – szükségszerűen azt a célt szolgálta, hogy nyilvánosan ismert ár legyen".

242 Másodsorban a felperes kifejti, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta az engedékenységi közleményt és megsértette az arányosság elvét.

243 E tekintetben a felperes először kijelenti, hogy a Bizottság az ő esetében tévesen nem alkalmazta az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdését, azt állítva a megtámadott határozat (454) preambulumbekezdésében, hogy érdemben megkérdőjelezett egyes, a kifogásközlésben szereplő tényeket, és ezen indokból nem csökkentette e rendelkezés alapján a vele szemben kiszabott bírság összegét.

244 Másodszor a felperes azt állítja, hogy tevékenyen együttműködött a Bizottsággal attól kezdődően, hogy az helyszíni vizsgálatot tartott. Rámutat, hogy az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk és pontosítások lehetővé tették az utóbbi számára, hogy könnyebben megértse a piac működését és a felek egyedi magatartásait, valamint azt, hogy a jogsértés egyes lényeges szempontjait megvilágítsa. Álláspontja szerint a Bizottságnak ennél fogva az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdése alapján a bírságot több mint 20%-kal kellett volna csökkentenie.

245 Harmadszor a felperes úgy véli, hogy jogosult volt a bírság összegének a Taeséval azonos mértékű, vagyis 40%-os csökkentésére, ugyanis az utóbbi nem közölt a Bizottsággal olyan információkat, amelyek értékesebbek lettek volna, mint a felperes által nyújtott információk.

246 Másodlagosan arra hivatkozik, hogy legalább olyan mértékű – vagyis 25%-os – bírságcsökkentésben kellett volna részesülnie, mint a Cetarsának és a WWTE-nek, mivel a Bizottság nem jól értette meg a felperes által az átlagárak titkos jellegére vonatkozóan nyújtott információkat.

247 A Bizottság úgy véli, hogy a negyedik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

248 Elsősorban a Bizottság vitatja a felperes azon állítását, amely szerint a kifogásközlésre adott válaszában pusztán apróbb pontosításokat tett a kifogásközlésben előadott tények kapcsán. Valójában a felperes megkérdőjelezte az említett tények egyes fontos vetületeit. Konkrétabban, tagadta az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások titkos jellegét, és azt az álláspontot képviselte, amely szerint e megállapodások nem mentek túl a termelők képviselői által kötött megállapodásokon.

249 Másodsorban a Bizottság azt állítja, hogy helyesen alkalmazta az engedékenységi közlemény D. pontjának (2) bekezdését, és nem sértette meg az arányosság elvét.

250 Harmadsorban a Bizottság vitatja, hogy megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor a Taes, a Cetarsa és a WWTE esetében a bírság összegét jelentősebb mértékben csökkentette, mint a felperes esetében. Rámutat, hogy a vele a Taes által közölt információk lehetővé tették számára különösen, hogy bizonyítsa a Deltafina részvételét a szóban forgó versenykorlátozó magatartásokban, valamint hogy a felperes nem

terjesztett elő új releváns tényeket, legfeljebb csak a „már ismert körülményekre vonatkozó részleteket". Ehhez hozzáteszi, hogy a felperestől eltérően a Taes, a Cetarsa és a WWTE nem tagadta az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások titkos jellegét. Végül a Taes a felperessel ellentétben nem kérdőjelezte meg a kifogásközlésben előadott egyes tényeket.

2. *A Törvényszék álláspontja*

251 A felperes által megfogalmazott érvek vizsgálata előtt ki kell fejteni néhány általános megfontolást.

252 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik a bírság kiszámításának módszerét illetően, és e tekintetben lehetősége van számos elemet figyelembe venni, köztük az érintett vállalkozásoknak a Bizottság által folytatott eljárásban való együttműködését. E vonatkozásban a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik egy adott vállalkozás együttműködése minőségének és hasznosságának megítélése tekintetében, különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyítva (a Bíróság C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3921. o.] 81. és 88. pontja).

253 Ahhoz, hogy igazolt legyen az együttműködés miatt alkalmazott bírságcsökkentés, a vállalkozásnak a magatartásával elő kell segítenie a Bizottság feladatát, amely a versenyszabályok megsértésének megállapításában és büntetésében áll (lásd a fenti 110. pontban hivatkozott JFE Engineering Corp. és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 499. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), és valódi együttműködési szándékról kell tanúbizonyságot tennie (a fenti 99. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 395. és 396. pontja).

254 Az engedékenységi közleményben a Bizottság meghatározza azon feltételeket, amelyek teljesülése esetén a Bizottsággal a vizsgálat során együttműködő vállalkozások mentesülhetnek az általuk egyébként megfizetendő bírság alól, illetve bírságcsökkentésben részesülhetnek (lásd az engedékenységi közlemény A. pontjának (3) bekezdését).

255 Az engedékenységi közlemény „Jelentős mértékű csökkentés” című D. szakasza előírja:

„(1) Amikor a vállalkozás együttműködik anélkül, hogy a B. és C. [szakaszban] ismertetett feltételeket teljesítené, azon bírság 10–50% közötti csökkentésének kedvezményében részesül, amelyet az együttműködés hiánya miatt szabtak volna ki rá.

(2) Ilyen lehet többek között az az eset, amikor:

– a kifogásközlés elküldése előtt a vállalkozás olyan információkat, okiratokat vagy egyéb bizonyítékokat szolgáltat, amelyek hozzájárulnak az elkövetett jogsértés létezésének megerősítéséhez;

– kifogásközlés kézhezvételét követően a vállalkozás tájékoztatja a Bizottságot arról, hogy érdemben nem vitatja azokat a tényeket, amelyekre a Bizottság vádjait alapíthatja.”

256 A jelen ügyben rá kell mutatni, hogy nem vitatott, hogy a megtámadott határozat (450) preambulumbekezdésében megállapítottaknak megfelelően a felperes nem teljesítette az engedékenységi közlemény B. és C. pontja alkalmazási feltételeit, így magatartását a közlemény D. pontjára figyelemmel kellett értékelni.

257 A felperes által a jelen jogalapban hivatkozott különböző érvek két részre oszthatók. Az első rész arra vonatkozik, hogy a Bizottság a felperes vonatkozásában nem az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdését alkalmazta. A második rész a felperes együttműködésének a Taes, a Cetarsa és a WWTE együttműködésével összehasonlított minőségét érinti.

a) Arról, hogy a Bizottság a felperes vonatkozásában nem az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdését alkalmazta

258 A megtámadott határozat (454) preambulumbekezdésében a Bizottság a felperes bírságát kizárólag az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének első francia bekezdése alapján 20%-kal csökkentette. E preambulumbekezdésnek és a megtámadott határozat (453) preambulumbekezdésének együttes olvasatából kitűnik, hogy a Bizottság két okból elutasította e pont második francia bekezdésének alkalmazását a felperes vonatkozásában, annak ellenére, hogy az általános jelleggel kijelentette, hogy nem vitatja a vele szemben megállapított kifogások alapjául szolgáló tények valóságát.

259 Először is a felperes azon állítása nem felelt meg a valós tényeknek, hogy egyrészt az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások, másrészt pedig a termelők és a feldolgozók között a termelőcsoportonkénti átlagár alsó határa tárgyában kötött megállapodások azonosak voltak, és hogy következésképpen a feldolgozók és termelők magatartásának potenciális versenykorlátozó hatásai semlegesítették egymást. A Bizottság e tekintetben a felperes kifogásközlésre adott válaszának 18–45. oldalára hivatkozott.

260 Meg kell állapítani, hogy a felperes kifogásközlésre adott válaszának fent említett oldalai nem tartalmaznak ilyen állítást. Egyébiránt amikor a Törvényszék a pervezető intézkedések keretében felhívta a Bizottságot, hogy jelölje meg a válasz azon részeit, amelyekben ez az állítás szerepel, a Bizottság elismerte, hogy ezen állítás nem szerepel kifejezetten a válaszban, azonban a felperes által e részekben előterjesztett érvekből ez hallgatólagosan kitűnik. A tárgyalás során a Törvényszék által feltett egyik kérdésre válaszolva a Bizottság megismételte ezt a magyarázatot.

261 Még ha feltételezhető is, hogy a Bizottság egy egyszerű hallgatólagos állításra támaszkodhat annak bizonyítása érdekében, hogy az érintett vállalkozás az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdése értelmében vitatta a tényeket, a jelen ügyben a Bizottság által hivatkozott érvekből nem vezethető le, hogy a felperes azt állította volna, hogy a fenti 259. pontban említett szerződések két típusa azonos volt, és hogy ezért a feldolgozók és a termelők versenykorlátozó magatartásának hatásai semlegesítették volna egymást. Az említett érvek révén ugyanis a felperes csak azt a véleményét kívánta kifejezni, hogy még ha nem is léteztek volna az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások, a piacon a verseny akkor sem lett volna tökéletes, mivel a mezőgazdasági szövetkezetek és a termelőcsoportok egymás között megállapodtak a nyersdohány átlagos értékesítési árában, amelyet ezt követően kollektíven megtárgyaltak a feldolgozókkal. Mindenesetre egy ilyen, valamely kartell piacra gyakorolt hatásaira vonatkozó vélemény ésszerűen nem tekinthető „tények" a fent hivatkozott rendelkezés értelmében vett vitatásának (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-224/00. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2597. o.] 366. pontját). Így különösen emlékeztetni kell arra, hogy érveivel a felperes egyáltalán nem kérdőjelezte meg az érintett megállapodások létezését. Hozzá kell tenni, hogy a Bizottság a felperes által a kifogásközlésre adott válasza 18–45. oldalán tett pontosítások közül többet kifejezetten figyelembe vett a megtámadott határozatban (lásd különösen a megtámadott határozat (75), (82) és (201) preambulumbekezdését).

262 Másodszor a Bizottság szerint a felperes tagadta az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások titkos jellegét.

263 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a kifogásközlésre adott válaszában a felperes ténylegesen és egyértelműen ezt az álláspontot képviselte. A válasz 8. oldalán különösen kijelentette, hogy „a [feldolgozók] soha nem fogadtak el titkos megállapodásokat az átlagárakról azokon a kollektív tárgyalásokon kívül, amelyeket a termelő ágazat platformjával szerveztek". Az a magyarázat, amelyet a felperes próbál e kijelentésre adni a beadványaiban (lásd a fenti 241. pontot), mesterséges különbségtételen alapul, és nem meggyőző.

264 Mivel az említett nyilatkozat egyáltalán nem felel meg a valóságnak, illetve mivel az a tény, hogy a feldolgozók kartelljének volt egy titkos része, jelentős szerepet tölt be a megtámadott határozat felépítésében, a Bizottság nyilvánvaló értékelési hiba elkövetése nélkül ítélhette úgy, hogy a felperes e kijelentésével az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdése értelmében vitatta a tények valóságát.

b) A felperes együttműködésének a Taes, a Cetarsa és a WWTE együttműködése minőségével összehasonlított minőségéről

265 Elsősorban a felperes nem hivatkozhat arra, hogy az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdése alapján bírságának összegét ugyanolyan mértékben kellett volna csökkenteni, mint a Taes esetében.

266 Egyrészt ugyanis az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdése alkalmazása tekintetében a Taes a felperessel ellentétben semmilyen módon nem vitatta a tények valóságát.

267 Másrészt a D. pont (2) bekezdése első francia bekezdésének alkalmazása tekintetében az aktából egyértelműen kitűnik, hogy a Taes együttműködése jelentősebb és hasznosabb volt, mint a felperes együttműködése. Ennek megfelelően az utóbbi által szolgáltatott információk – bár hasznosak voltak – nagyrészt csak megerősítették vagy egyértelművé tették azokat az elemeket, amelyek már a Bizottság rendelkezésére álltak, vagyis csak csekély hozzáadott értékkel bírtak, míg a Taes ezenfelül új és döntő elemeket is szolgáltatott, amelyek lehetővé tették a Deltafina a jogsértés elkövetéséért fennálló felelősségének megállapítását.

268 Ebben az összefüggésben a felperes érvényesen nem hivatkozhat – amint azt a keresetlevélben tette – azokra a válaszokra, amelyeket a Bizottság által a 17. rendelet 11. cikke alapján neki címzett információkérésre adott. A Bizottság számára ugyanis valamely információkérésre válaszul megküldött dokumentumokat jogszabályi kötelezettség alapján szolgáltatják, és nem vehetők figyelembe az engedékenységi közlemény alapján, abban az esetben sem, ha hozzájárulnak – akár az információkat szolgáltató vállalkozással, akár valamely másik vállalkozással szemben – a versenyellenes magatartás megállapításához (a Törvényszék T-101/05. és T-111/05. sz., BASF és UCB kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-4949. o.] 111. pontja).

269 Másodsorban a felperes nem kérheti azt sem, hogy a Törvényszék a vele szemben kiszabott bírságot a Cetarsa és a WWTE részére nyújtott mértékkel azonos mértékben csökkentse. Utóbbiak ugyanis a felperestől eltérően nem tagadták az átlagos szállítási árak felső határa tekintetében a feldolgozók által kötött megállapodások titkos jellegét. Arra is rá kell mutatni, hogy ugyan a megtámadott határozatban a Bizottság kifogásolta, hogy a Cetarsa és a WWTE a kifogásközlésre adott válaszában a fenti 259. pontban ismertetett állítással azonos állítást terjesztett elő, azonban – amint a jelen ügyben is – a Törvényszék a T-33/05. sz., Cetarsa kontra Bizottság ügyben 2011.

február 3-án hozott ítéletének (az EBHT-ban nem tették közzé) 271. pontjában, valamint a T-37/05. sz., World Wide Tobacco España kontra Bizottság ügyben 2011. március 8-án hozott ítéletének (az EBHT-ban nem tették közzé) 197. pontjában úgy vélte, hogy ezzel a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát követett el.

270 A fentiekből következik, hogy a fenti 259. pontban hivatkozott állítást kivéve – amelyet a Bizottság tévesen tulajdonított a felperesnek – a negyedik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

E – *A bírság végleges összegének megállapításáról*

271 E körülmények között a Törvényszék köteles a csökkentés megfelelő mértékét meghatározni. A Törvényszék korlátlan jogkörében eljárva úgy ítéli meg, hogy a felperes számára együttműködése címén már megállapított 20%-os csökkentésen túl további 5%-os csökkentést kell megállapítani. Ily módon a bírság összegét 25%-kal kell csökkenteni a forgalom 10%-ának, azaz 3 240 000 eurónak megfelelő felső határ szabályának alkalmazását követően, amiből következően a kiszabott bírság végső összege 2 430 000 euróban kerül rögzítésre.

A költségekről

272 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen rendelkezés 3. §-a első bekezdésének alkalmazásával, részleges pernyertesség esetén a Törvényszék elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását.

273 Mivel a jelen ügyben a kereset részleges pernyertességet eredményezett, az adott ügy körülményeinek helyes mérlegelése alapján a Törvényszék elrendeli, hogy a felperes viselje saját költségeinek kilenctizedét, illetve a Bizottság költségeinek kilenctizedét, illetve a Bizottság viselje saját költségeinek egytizedét és a felperes költségeinek egytizedét.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) Az [EK] 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/C.38.238/B.2 „nyersdohány – Spanyolország”-ügy) 2004. október 20-án hozott C (2004) 4030 végleges bizottsági határozat 3. cikkében az Agroexpansión, SA-val szemben kiszabott bírság összegét 2 430 000 euróban állapítja meg.

2) A keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) Az Agroexpansión, SA-t kötelezi saját költségei kilenctizedének, valamint a Bizottság költségei kilenctizedének viselésére, illetve a Bizottságot kötelezi a saját költségei egytizedének, valamint a felperes költségei egytizedének viselésére.

Czúcz Labucka O’Higgins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. október 12-i nyilvános tárgyaláson.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 7013

A – A felperes és a közigazgatási eljárás ..... II - 7013

B – A megtámadott határozat ..... II - 7016

C – A megtámadott határozat címzettjei ..... II - 7018

D – A bírságok összegének meghatározása ..... II - 7023

1. A bírságok kiindulási összege ..... II - 7024

2. A bírságok alapösszege ..... II - 7027

3. Enyhítő és súlyosító körülmények ..... II - 7028

4. A bírság összegének az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt felső korlátja ..... II - 7029

5. Az engedékenységi közlemény alkalmazása ..... II - 7030

6. A bírságok végösszege ..... II - 7032

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 7033

A jogkérdésről ..... II - 7035

A – Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, valamint az indokolási kötelezettség megsértésére alapított első jogalapról ..... II - 7036

1. A bírság megfizetéséért való egyetemleges felelősség fennállása tekintetében az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének, az arányosság és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított első részről ..... II - 7037

a) A felek érvei ..... II - 7037

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 7044

A Bizottság által a megtámadott határozatban az anyavállalatnak a leányvállalata által elkövetett jogsértésért fennálló felelőssége megállapításának érdekében alkalmazott kritériumokról ..... II - 7048

A felperes és a Dimon közötti gazdasági egység létezéséről ..... II - 7054

– A „tevékenységről szóló beszámolókról" és a „helyi beszámolókról" ..... II - 7055

– A felperes és a Dimon között váltott levelekről ..... II - 7058

– A felperes által annak bizonyítása érdekében hivatkozott érvekről, hogy önállóan járt el a piacon ..... II - 7064

2. Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére és az indokolás hiányára vonatkozó harmadik részről ..... II - 7068

a) A felek érvei ..... II - 7068

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 7069

3. A bírság megfizetéséért fennálló egyetemleges felelősség terjedelmének következményei tekintetében az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének és az arányosság elvének megsértésére vonatkozó második részről ... II - 7071

a) A felek érvei ..... II - 7071

b) A Törvényszék álláspontja ..... II - 7073

B – Az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított második jogalapról .... II - 7074

1. A felek érvei ..... II - 7074

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 7076

C – A bizalomvédelem elvének megsértésére alapított harmadik jogalapról ..... II - 7081

1. A felek érvei ..... II - 7081

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 7082

D – Az engedékenységi közlemény, valamint az arányosság, a bizalomvédelem és az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított negyedik jogalapról ..... II - 7086

1. A felek érvei ..... II - 7086

2. A Törvényszék álláspontja ..... II - 7089

a) Arról, hogy a Bizottság a felperes vonatkozásában nem az engedékenységi közlemény D. pontja (2) bekezdésének második francia bekezdését alkalmazta ..... II - 7091

b) A felperes együttműködésének a Taes, a Cetarsa és a WWTE együttműködése minőségével összehasonlított minőségéről ..... II - 7093

E – A bírság végleges összegének megállapításáról ..... II - 7095

A költségekről ..... II - 7095